

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.411.007.01.2016

I/16/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	I/16/003 – Realizacja przez Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2016 r., z uwzględnieniem zdarzeń wcześniejszych i późniejszych, mających znaczenie dla kontrolowanej działalności.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Barbara Jaros, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/93/2016 z dnia 4 listopada 2016 r. [dowód: akta kontroli str. 1]
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu k. Chęciny (dalej również: RCNT lub Centrum), 26-060 Chęciny, Podzamcze 45.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Michał Piast, Dyrektor RCNT od 27 lipca 2015 r. Wcześniej, w okresie od 16 czerwca 2010 r. do 12 maja 2015 r., Dyrektorem Centrum był Marcin Perz, zaś między 13 maja a 26 lipca 2015 r. obowiązki Dyrektora pełniła Karolina Mazur-Durnaś. [dowód: akta kontroli str. 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W wyniku realizacji objętych kontrolą projektów dofinansowanych przez Unię Europejską (dalej: UE) ze środków przeznaczonych na wspieranie innowacyjności wytworzona została warta kilkadziesiąt milionów złotych infrastruktura, pozwalająca na prowadzenie szeroko zakrojonej działalności proinnowacyjnej. Jednakże, wobec nieskuteczności podejmowanych przez RCNT działań nakierowanych na wykorzystanie tej infrastruktury, było ono niewielkie, zwłaszcza jeśli chodzi o powstałe z końcem 2013 r. zaplecze laboratoryjne i utworzone z końcem 2015 r. tereny inwestycyjne. Zdaniem NIK, Centrum zbyt skupiało się na staraniach o pozyskiwanie środków na dalszą rozbudowę infrastruktury, przy jednoczesnym niewystarczającym zaangażowaniu w działania na rzecz wykorzystania tej już wytworzonej. W konsekwencji wydatkowanie ponad 80 mln zł na rzeczową realizację projektów, z których każdy nakierowany był na poprawę konkurencyjności gospodarki regionalnej poprzez podnoszenie poziomu innowacyjności, w tym zwiększenie transferu nowoczesnych rozwiązań do przedsiębiorstw i instytucji, nie przełożyło się dotychczas na efekty działalności RCNT. Ustalenia kontroli wskazują, że nie spełniało ono swojej podstawowej roli w zakresie przepływu wiedzy i technologii oraz rozwoju współpracy pomiędzy sferą nauki a przedsiębiorcami.

Analiza dokumentacji czterech – przeprowadzonych w ramach realizacji projektów unijnych – postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wykazała nieprawidłowości, polegające w szczególności na: opisie przedmiotu zamówienia z naruszeniem sformułowanego w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych² (dalej: PZP) zakazu dokonywania tego w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.

ustaleniu wartości zamówienia bez zachowania należytej staranności wymaganej art. 32 ust. 1 PZP, ustaleniu wadium w wysokości większej od dopuszczalnej przepisami art. 45 ust. 5 w zw. z ust. 4 PZP, dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty oraz udzieleniu zamówienia z naruszeniem przepisów PZP (w tym art. 7 ust. 1 i 3 oraz art. 24 ust. 2 pkt 3³), nierzetelnym sporządzeniu protokołów z postępowania, a także zamieszczaniu ogłoszeń o udzieleniu zamówienia lub przekazywaniu ich do publikacji z naruszeniem zawartego w art. 95 ust. 1 i 2 PZP⁴ nakazu dokonywania tych czynności niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

W dniu 31 marca 2008 r. między Samorządem Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Samorząd Województwa) a Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (dalej: PARP) zawarta została umowa dotycząca przygotowania – w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 (dalej: PO RPW 2007-13) – projektu indywidualnego pn. „Utworzenie Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w województwie świętokrzyskim” (dalej: *projekt pn. Utworzenie RCNT*). [dowód: akta kontroli str. 146-156] Zakres rzeczowy projektu obejmował: budowę dwóch obiektów – hali produkcyjno-magazynowej o pow. ok. 1.800 m² i budynku o pow. ok. 2.400 m², w którym miały być utworzone laboratoria badawczo-wdrożeniowe oraz m.in. sale do spotkań biznesowych i powierzchnie biurowe dla klientów Regionalnego Parku Naukowo-Technologicznego, modernizację istniejącego obiektu – głównego budynku, tzw. Dworu Starosty, o pow. 1.062 m², gdzie planowano zlokalizować pomieszczenia dla inkubowanych firm oraz m.in. salę seminaryjno-szkoleniową i zaplecze gastronomiczne, a także zakup specjalistycznego wyposażenia do laboratoriów. Uwzględnił on w szczególności: przygotowanie niezbędnej dokumentacji, budowę dróg, parkingów i oczyszczalni ścieków; zagospodarowanie terenu wokół budynków i ogrodzenie kompleksu oraz wyposażenie budynków (nowego m.in. w ekologiczną kotłownię, system solarny, serwer; obydwu – m.in. w infrastrukturę monitorującą dostęp do pomieszczeń, meble biurowe, sprzęt). [dowód: akta kontroli str. 162] Całkowite szacunkowe koszty realizacji *projektu pn. Utworzenie RCNT*, odpowiadające kwocie wydatków kwalifikowalnych, określono na 56.706,00 tys. zł, zakładając że źródłami finansowania będą dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej: EFRR) – wynoszące maksymalnie 46.110,9 tys. zł i nie przekraczające 90% rzeczywistej kwoty wydatków kwalifikowalnych oraz wkład własny beneficjenta – nie niższy niż 10% kwoty wydatków kwalifikowalnych. Całkowity szacunkowy koszt przygotowania wymaganej dokumentacji projektu przyjęto w kwocie 1.992,6 tys. zł. Termin złożenia dokumentacji projektowej z wnioskiem o dofinansowanie ustalony został na 31 grudnia 2010 r., zaś zakończenie realizacji inwestycji na 31 grudnia 2012 r. [dowód: akta kontroli str. 150-151]

Z dniem 1 marca 2009 r., w celu wykonania postanowień umowy dotyczącej przygotowania ww. projektu i jego realizacji, zostało utworzone RCNT, w którym planowano zatrudnić docelowo ok. dziewięciu osób. Według statutu podstawową działalność RCNT miało stanowić wykonywanie zadań Samorządu Województwa związanych z realizacją projektów w ramach PO RPW 2007-13, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 (dalej: RPOWS 2007-13), Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 i innych programów współfinansowanych z funduszy europejskich. [dowód: akta kontroli str. 3, 6, 8]

Z dniem 15 października 2009 r. Centrum zostało upoważnione do ponoszenia, w imieniu Samorządu Województwa, wydatków kwalifikowalnych na etapie przygotowania realizacji *projektu pn. Utworzenie RCNT*. [dowód: akta kontroli str. 167]

³ W brzmieniu obowiązującym do 27 lipca 2016 r.

⁴ W brzmieniu obowiązującym do 27 lipca 2016 r.

W aktualizacji zgłoszenia projektu, podpisanej w dniu 10 marca 2010 r. przez ówczesnego Dyrektora RCNT Piotra Lipińskiego, wskazano m.in., że słabą stroną gospodarki regionu jest nikle powiązanie sektora nauki z przemysłem, dlatego idea Centrum będzie działanie na rzecz jego wzmocnienia. Na cel utworzenia RCNT wyznaczono skupienie lokalnych oraz regionalnych działań i inicjatyw na rzecz aktywizacji rozwoju gospodarczego województwa oraz stymulowania współpracy między szkołami wyższymi, jednostkami naukowo-badawczymi, instytucjami okołobiznesowymi i przedsiębiorstwami. Zadaniem Centrum miało być stworzenie dogodnych warunków do umiejscowienia w nim podmiotów gospodarczych opartych o zaawansowane technologie oraz wspieranie procesu transferu technologii i promocji innowacji. Zakładano, że stanie się ono stałym elementem systemu wsparcia biznesu opartego o nowe technologie. Przedmiot wniosku miał stanowić pierwszy etap projektu, polegający na utworzeniu RCNT. Drugi, obejmujący budowę Regionalnego Parku Naukowo-Technologicznego oraz przygotowanie terenów inwestycyjnych typu greenfield, planowano zrealizować w ramach odrębnego wniosku, zgłoszonego do kolejnej rundy aplikacyjnej PO RPW. [dowód: akta kontroli str. 169-170, 175]

Aneks nr 2 z dnia 27 września 2010 r. do umowy o przygotowanie projektu istotnie zmodyfikowano jego założenia, tak w zakresie przedmiotu jak i celów. Według noty wyjaśniającej z dnia 13 lipca 2010 r. do aneksu, podpisanej przez Dyrektora RCNT Marcina Perza, przedmiot projektu stanowiło utworzenie RCNT poprzez stworzenie i wyposażenie czterech laboratoriów badawczych z zakresu nowych technologii w medycynie i biologii molekularnej – tj. w pełni zautomatyzowanego Biobanku Świętokrzyskiego (dalej również: Biobank), Laboratorium Badań Genetyki Medycznej, Laboratorium Biomarkerów, Laboratorium Nowych Biotechnologii – wraz z obsługującą je pracownią komputerową. Zadanie miało obejmować m.in.: modernizację i adaptację budynku po Technikum Rolniczym o pow. 2.282 m², utworzenie laboratoriów i ich wyposażenie w nowoczesne urządzenia specjalistyczne, budowę infrastruktury telekomunikacyjnej. Zmiana założeń inwestycyjnych wynikała z braku możliwości uzyskania kompletnej dokumentacji środowiskowej, pozwalającej na terminowe złożenie wniosku o dofinansowanie. [dowód: akta kontroli str. 172, 189-191, 199-201, 211]

W ww. nocie jako cel powstania Biobanku wskazano stworzenie w pełni skomputeryzowanej bazy danych próbek biologicznych od mieszkańców województwa. Planowano, że laboratoria – przy zaangażowaniu kieleckich uczelni – będą się zajmować poszukiwaniem innowacyjnych pomysłów naukowych. Ich utworzenie miało pozwolić na wypracowanie nowych rozwiązań w terapii chorób cywilizacyjnych i nowotworowych XXI wieku. Z ich usług, na zasadzie transferu wiedzy, korzystać miały zlokalizowane na terenie całego kraju instytucje naukowe, placówki zdrowotne oraz przedsiębiorstwa związane z przemysłem medycznym, farmaceutycznym i informatycznym. Zadaniem projektu było ustanowienie infrastruktury dla badania zdrowia populacji mieszkańców województwa. Jako główne podmioty zaangażowane w przedsięwzięcie wskazano Centrum Onkologii w Warszawie oraz Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach (dalej: ŚCO). Utworzenie Biobanku miało pozwolić na przeprowadzanie badań na szeroką skalę oraz umożliwić *kooperowanie w porównaniu uzyskanych danych z innymi biobankami Europy i świata*. [dowód: akta kontroli str. 190, 192-193]

W związku ze zmianą zakresu projektu jego całkowity koszt szacunkowy, odpowiadający wydatkom kwalifikowalnym, zmniejszył się do 20.801,9 tys. zł, maksymalna wysokość dofinansowania do 18.721,7 tys. zł, zaś całkowity szacunkowy koszt przygotowania wymaganej dokumentacji do 251,0 tys. zł. Nie uległ zmianie termin złożenia dokumentacji projektowej z wnioskiem o dofinansowanie ani termin zakończenia realizacji inwestycji. [dowód: akta kontroli str. 189, 200-201]

W złożonym 30 grudnia 2010 r. wniosku o dofinansowanie projektu jako jego odbiorców wskazano pracowników naukowych prowadzących działalność badawczą oraz badawczo-rozwojową w dziedzinie chorób nowotworowych, kardiologicznych i cywilizacyjnych oraz podmioty gospodarcze, których działalność związana jest z obszarami produkcji leków,

wyrobów farmaceutycznych i suplementów diety, zaś na dalszym etapie przewidziano wsparcie branż związanych z produkcją żywności ekologicznej oraz innych działających w sektorze prozdrowotnym i turystyki uzdrowiskowej. Zakładano, iż w wyniku realizacji projektu osiągniętych zostanie dziesięć wskaźników⁵, w tym:

- w 2012 r. (planowanym roku ukończenia rzeczowej realizacji projektu) pięć wskaźników produktu: *Liczba zmodernizowanych budynków* – 1; *Powierzchnia zmodernizowanego budynku, w którym zlokalizowane będą 4 laboratoria* – 2.282 m²; *Liczba utworzonych laboratoriów (P.2.1.2)* – 4; *Liczba zakupionej aparatury naukowo-badawczej dla laboratoriów (P.2.3.1)* – 174; *Liczba pracowników/doktorantów zaangażowanych w realizację projektu (P.1.3.6)* – 4 (docelowo 8); *Liczba utworzonych nowych etatów badawczych w laboratoriach* – 12 (docelowo 26);
- docelowo pięć wskaźników rezultatu: *Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług wybudowanych laboratoriów (R.2.1.2)* – 3; *Liczba projektów badawczych, rozwojowych i celowych zrealizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury (R.2.1.1)* – 6; *Liczba wdrożeń powstałych w wyniku zrealizowanych projektów (R.1.3.1)* – 3; *Liczba instytucji korzystających z zakupionej aparatury naukowo-badawczej w ramach współpracy z RCNT (R.2.3.1)* – 4 (w 2012 r. – 2). [dowód: akta kontroli str. 210-212, 215-216]

W części dotyczącej powiązania z projektami realizowanymi z innych środków wskazano, że w dniu 25 maja 2010 r. podpisana została – w ramach RPOWS 2007-13 – pre-umowa dla komplementarnego projektu pn. „Tworzenie kompleksowych terenów inwestycyjnych w Podzamczu koło Chęciny” (dalej: *projekt pn. Tworzenie KTI*), obejmującego stworzenie centrum konferencyjno-szkoleniowego w budynkach zespołu Dworu Starosty⁶. [dowód: akta kontroli str. 211-212]

1 Realizacja przez RCNT projektów dofinansowanych ze środków UE

1.1. Realizowane przez RCNT projekty dofinansowane ze środków UE

W okresie objętym kontrolą RCNT realizowało pięć – dofinansowanych przez UE ze środków przeznaczonych na wspieranie innowacyjności – projektów o łącznej wartości 81.848,9 tys. zł, w tym jeden działając w imieniu będącego beneficjentem województwa świętokrzyskiego (dalej: Województwo), cztery jako beneficjent, zaś jeden jako partner będącego beneficjentem Województwa.

1.1.1. W okresie od 15 października 2009 r. do 31 grudnia 2013 r. Centrum realizowało – w ramach PO RPW 2007-13 – *projekt pn. Utworzenie RCNT*, dofinansowany na podstawie podpisanej między PARP a Województwem umowy z 3 listopada 2011 r., czterokrotnie aneksowanej, m.in. w zakresie wartości projektu i wysokości kosztów kwalifikowalnych oraz terminu zakończenia jego realizacji. [dowód: akta kontroli str. 127, 167, 231-255, 288-291, 300-302, 310-311, 374-376]

Według wniosku o dofinansowanie z dnia 9 czerwca 2011 r., stanowiącego załącznik do ww. umowy, przedmiotem projektu była przebudowa budynku szkoły, ze zmianą sposobu użytkowania, tj. przeznaczeniem na funkcję naukowo-badawczą, w tym m.in. adaptacja

⁵ Nazwy wskaźników podane zgodnie z zapisami wniosku o dofinansowanie. Do przyjętych tam wskaźników o nazwach tożsamyh ze wskaźnikami z *Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 07-13)* – stanowiącej załącznik nr 3 do *Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej*, wydanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w dniu 09.02.2010 r. – zostały dopisane odpowiednie kody wskaźników z tej listy. Według ww. wytycznych lista wskaźników kluczowych to lista najważniejszych, z punktu widzenia monitorowania efektów wdrażania funduszy UE, wskaźników produktu i rezultatu (pkt 2 lit. c rozdziału 3), których stosowanie jest obligatoryjne dla projektów dofinansowanych ze środków UE (rozdział 7).

⁶ Powodem decyzji o wyłączeniu zabudowań dworskich z *projektu pn. Utworzenie RCNT* było ryzyko znacznego wydłużenia ich remontu, wynikające z zaleceń konserwatora zabytków przygotowującego teren podworski do prac archeologicznych jak również z konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, podczas gdy sam remont budynku po szkole wymagał jedynie karty informacyjnej przedsięwzięcia.

pomieszczeń, zakup i instalacja aparatury oraz uruchomienie laboratoriów. [dowód: akta kontroli str. 263]

Partnerami w projekcie były: powiat kielecki, gmina Chęciny, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy w Kielcach (dalej: UJK) oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii. [dowód: akta kontroli str. 259-261]

Całkowitą szacunkową wartość projektu, ustaloną ww. umową na 20.801,9 tys. zł oraz odpowiadającą szacunkowej kwocie wydatków kwalifikowalnych, ostatecznie zwiększono do 23.571,6 tys. zł, zaś kwotę wydatków kwalifikowalnych do 23.549,3 tys. zł, przy czym dofinansowanie ze środków EFRR ustalone w wysokości nie większej niż 18.721,7 tys. zł i nieprzekraczającej 90% rzeczywistej kwoty wydatków kwalifikowalnych zwiększono do maksymalnie 21.194,4 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 235-236, 277-279, 289-297, 301, 304-308, 312-315, 375, 377, 383]

Całkowity faktyczny koszt realizacji projektu wyniósł 23.535,5 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 23.442,5 tys. zł, a niekwalifikowalne 93,1 tys. zł. Sfinansowano go ze środków EFRR w kwocie 19.926,1 tys. zł (85% wydatków kwalifikowalnych), środków własnych beneficjenta – 2.439,7 tys. zł oraz środków pochodzących z budżetu państwa – 1.169,8 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 127, 1493-1497, 1503-1505, 1532-1539]

1.1.2. W okresie od 1 lutego 2010 r. do 16 grudnia 2015 r. RCNT realizowało – w ramach RPOWŚ 2007-13 – projekt pn. *Tworzenie KTI*, przygotowany na podstawie pre-umowy, zawartej 25 maja 2010 r. między Zarządem Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Zarząd Województwa) a Centrum, dofinansowany na podstawie warunków realizacji projektu, przyjętych 11 września 2013 r., siedmiokrotnie aneksowanych, głównie w zakresie warunków finansowych i terminu zakończenia realizacji projektu [dowód: akta kontroli str. 127, 736-919]

Przedmiot projektu stanowiła modernizacja istniejącej zabudowy w zespole pałacowo-parkowym, budowa hali produkcyjno-laboratoryjnej o pow. 1.250 m² oraz zagospodarowanie przyległego terenu na cele gospodarcze. [dowód: akta kontroli str. 836, 838-840, 864]

Całkowitą umowną wartość projektu, ustaloną pierwotnie na 22.162,7 tys. zł zwiększono ostatecznie do 30.312,2 tys. zł, kwotę wydatków kwalifikowalnych z 18.457,1 tys. zł do 25.373,4 tys. zł, w tym: maksymalną wysokość dofinansowania ze środków EFRR z kwoty 11.074,3 tys. zł (stanowiącej nie więcej niż 60% całkowitych wydatków kwalifikowalnych) do 15.224,1 tys. zł, a wkład własny beneficjenta z kwoty 7.382,9 tys. zł do 10.149,4 tys. zł, zaś wysokość wydatków niekwalifikowalnych z 3.705,6 tys. zł do 4.938,7 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 779, 822, 895, 899, 905]

Całkowita rzeczywista wartość projektu wyniosła 30.129,5 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 24.598,6 tys. zł, a niekwalifikowalne 5.530,9 tys. zł. Sfinansowano go ze środków EFRR w kwocie 14.759,2 tys. zł (60% wydatków kwalifikowalnych) oraz środków własnych beneficjenta – 15.370,3 tys. zł (w tym wydatki kwalifikowalne – 9.839,5 tys. zł). [dowód: akta kontroli str. 127, 1492-1497, 1499, 1503-1504, 1535-1544]

1.1.3. W okresie od 1 sierpnia 2011 r. do 16 grudnia 2015 r. RCNT realizowało – w ramach RPOWŚ 2007-13 – projekt pn. „Centrum Nauki Leonardo Da Vinci” (dalej: *projekt pn. Centrum Nauki*), przygotowany na podstawie pre-umowy zawartej 4 kwietnia 2011 r. między Zarządem Województwa a RCNT, dofinansowany na podstawie warunków realizacji projektu przyjętych przez Zarząd Województwa w dniu 22 listopada 2012 r. i aneksowanych sześciokrotnie m.in. w zakresie tytułu projektu (pierwotny tytuł „Laboratorium nauki”) oraz terminu zakończenia jego realizacji. [dowód: akta kontroli str. 127, 944-1059]

Przedmiot projektu stanowiła budowa i wyposażenie w nowoczesny sprzęt laboratoryjny centrum nauki o pow. min. 4.000 m² wraz z wykonaniem ekspozycji plenerowej „ogród zdarzeń”, miejsc parkingowych, zieleńców oraz ciągu pieszo-jezdnego. [dowód: akta kontroli str. 996, 1043-1044]

Projekt realizowano w partnerstwie z Wyższą Szkołą Ekonomii i Prawa w Kielcach (dalej: WSEiP), UJK i powiatem kieleckim. [dowód: akta kontroli str. 1040-1041]

Całkowitą umowną wartość projektu, ustaloną pierwotnie na 18.000,0 tys. zł, odpowiadającą kwocie wydatków kwalifikowalnych, ostatecznie zwiększono do 24.895,0 tys. zł, zaś kwotę wydatków kwalifikowalnych do 20.756,0 tys. zł, w tym dofinansowanie ze środków EFRR w wysokości nie większej niż 15.300,0 tys. zł, nieprzekraczającej 85% całkowitych wydatków kwalifikowalnych do maksymalnie 17.642,6 tys. zł, a wkład własny beneficjenta z 2.700,0 tys. zł do 3.113,4 tys. zł; dodatkowo wprowadzono wydatki niekwalifikowalne w ostatecznej kwocie 4.139,0 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 945, 965, 974, 1006, 1017, 1025, 1031, 1034, 1048-1055]

Całkowita faktyczna wartość projektu wyniosła 24.711,1 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 20.483,7 tys. zł, a niekwalifikowalne 4.227,3 tys. zł. Sfinansowano go ze środków EFRR w kwocie 17.411,2 tys. zł (85% wydatków kwalifikowalnych) i środków własnych beneficjenta – 7.299,9 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 127, 1492-1501, 1504-1506, 1545-1549]

1.1.4. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. RCNT realizowało – w ramach RPOWŚ 2007-13 – projekt pn. „Utworzenie banku komórek macierzystych w województwie świętokrzyskim szansą na wdrożenie nowych metod naukowo-badawczych w zakresie medycyny i transplantologii” (dalej: *projekt pn. Utworzenie BKM*), przygotowany w oparciu o pre-umowę zawartą 21 stycznia 2014 r. między Zarządem Województwa a RCNT, dofinansowany na podstawie warunków realizacji projektu, przyjętych 10 września 2014 r. przez Zarząd Województwa i czterokrotnie aneksowanych, głównie w zakresie warunków finansowych i terminu zakończenia realizacji projektu. [dowód: akta kontroli str. 127, 1099-1112, 1171-1172, 1204-1226, 1253-1260]

Przedmiot projektu stanowiła adaptacja i wyposażenie RCNT w nowoczesny sprzęt naukowo-badawczy. Z powstałej bazy naukowo-technologicznej i badawczo-rozwojowej, korzystać miały: Świętokrzyskie Centrum Matki i Noworodka – Szpital Specjalistyczny w Kielcach (dalej: ŚCMiN), UJK i Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych (wcześniej WSEiP), wykorzystujące wyniki badań naukowych oraz Centrum jako instytucja otoczenia biznesu (dalej: IOB), wprowadzająca wyniki tych badań do firm zlokalizowanych na terenach inwestycyjnych. [dowód: akta kontroli str. 1188, 1234]

Projekt realizowano w partnerstwie ze ŚCMiN. [dowód: akta kontroli str. 1185, 1231]

Całkowita umowna wartość projektu, ustalona pierwotnie na 2.787,6 tys. zł, odpowiadająca kwocie wydatków kwalifikowalnych, została ostatecznie zwiększona do 2.801,4 tys. zł, w tym maksymalne dofinansowanie ze środków EFRR z kwoty 2.369,5 tys. zł (nie więcej niż 85% całkowitych wydatków kwalifikowalnych) do 2.381,2 tys. zł, a wkład własny beneficjenta z 418,1 tys. zł do 420,2 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 1209, 1243, 1256, 1259-1260]

Całkowita faktyczna wartość projektu wyniosła 2.801,4 tys. zł i odpowiadała kwocie wydatków kwalifikowalnych. Sfinansowano go ze środków EFRR w kwocie 2.381,2 tys. zł (85% wydatków kwalifikowalnych) i środków własnych beneficjenta – 420,2 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 127, 1492-1495, 1497, 1502-1503, 1505, 1550]

1.1.5. W okresie od 1 października 2012 r. do 30 czerwca 2015 r. RCNT realizowało zadanie pn. „Wdrożenie działań prorozwojowych w specjalizacji Turystyka medyczna”, stanowiące część realizowanego przez Województwo projektu pn. „Perspektywy RSI Świętokrzyskie – IV Etap” (dalej: *projekt pn. RSI-IV Etap*), współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (dalej: POKL). [dowód: akta kontroli str. 127, 1332-1455]

Przedmiotem powierzonego RCNT zadania był rozwój specjalizacji turystyka medyczna poprzez efektywne narzędzia wpływu na wypracowanie wspólnej oferty usługowej branży, konsolidację działań promocyjnych, rozwój nowych usług, animowanie współpracy podmiotów branży, wypracowanie ścieżek postępowania i promocję dobrych praktyk. Objęte nim działania to m.in.: organizacja stoiska targowego podczas międzynarodowych wydarzeń związanych ze specjalizacją turystyka medyczna, usługi proinnowacyjne, w tym: ocena ryzyka inwestycji w zakresie nowych usług prozdrowotnych, analiza usługowych nisz

rynkowych, przeprowadzenie spotkań w celu wypracowania projektu współpracy i wspólnej oferty podmiotów działających w specjalizacji, sporządzenie ekspertyzy nt. efektywnych kierunków rozwoju turystyki medycznej w regionie. [dowód: akta kontroli str. 1358-1360, 1371, 1381-1382, 1390-1391, 1397-1399, 1408-1409, 1415-1416]

Na podstawie warunków realizacji ww. zadania z 23 stycznia 2013 r. na jego realizację powierzono RCNT środki w łącznej wysokości nie wyższej niż 723,5 tys. zł (w tym: 628,9 tys. zł na koszty bezpośrednie, 34,5 tys. zł na koszty pośrednie i 60,1 tys. zł na koszty wynagrodzenia kadry zarządzającej). [dowód: akta kontroli str. 1346-1349, 1358-1360]

Faktyczne koszty realizacji zadania wyniosły 671,4 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 665,8 tys. zł, a niekwalifikowalne 5,6 tys. zł. Sfinansowano je ze środków POKL w kwocie 565,5 tys. zł, środków własnych beneficjenta w wysokości 55,9 tys. zł oraz środków pochodzących z budżetu państwa – 49,9 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 127, 1490-1492, 1551-1556]

1.2. Udzielanie przez RCNT zamówień publicznych w ramach realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE

W badanym okresie na roboty budowlane, dostawy i usługi związane z realizacją projektów dofinansowanych ze środków unijnych RCNT udzieliło ogółem 106 zamówień publicznych o łącznej wartości 79.241,4 tys. zł brutto, w tym w trybach określonych przepisami PZP – 37 zamówień o łącznej wartości 78.329,6 tys. zł brutto. Zakupu pozostałych 69 dostaw i usług o łącznej wartości 911,8 tys. zł brutto dokonano w trybie pozaustawowym, na podstawie art. 4 pkt 8 PZP, gdyż żadna z nich nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 tys. euro lub 30 tys. euro. [dowód: akta kontroli str. 2507-2539]

Według regulaminu organizacyjnego RCNT prowadzenie spraw związanych z udzielaniem zamówień publicznych w zakresie prowadzonych inwestycji należało do zadań Działu Obsługi Prawnej i Nadzoru Inwestycji. W okresie od 1 października 2010 r. do 31 grudnia 2015 r. kierował nim Jarosław Tosnowiec, któremu zakresem czynności zostało przypisane m.in. organizowanie i przeprowadzanie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. [dowód: akta kontroli str. 69, 83, 3145, 3148, 3152]

Analizą objęto dokumentację czterech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, przeprowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego, na:

- dostawę (wraz z montażem i uruchomieniem) wyposażenia laboratoriów badawczo-wdrożeniowych RCNT, realizowanych w ramach *projektu pn. Utworzenie RCNT*, tj.:
 - przeprowadzonego między 11 lipca a 26 sierpnia 2013 r., obejmującego dostawę sprzętu laboratoryjnego oraz mebli i podzielonego na 17 zadań/części, postępowania nr DPI.272.48.2013 o szacunkowej wartości zamówienia 10.607,5 tys. zł netto (13.047,2 tys. zł brutto). W oparciu o kryterium ceny wybrano wykonawców 15 zadań, z którymi zawarto umowy na łączną kwotę 12.361,8 tys. zł brutto. W zakresie dwóch zadań postępowanie zostało unieważnione na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 4 PZP, tj. z uwagi na fakt, że cena najkorzystniejszej oferty przewyższała kwotę, którą RCNT zamierzało przeznaczyć na ich sfinansowanie i nie było możliwości zwiększenia tej kwoty do ceny najkorzystniejszej oferty⁷. [dowód: akta kontroli str. 2503-2505, 2543-2567, 2714-2723]
 - przeprowadzonego między 27 sierpnia a 8 października 2013 r., obejmującego dwa zadania unieważnione w ww. przetargu, postępowania nr DPI.272.57.2013 o szacunkowej wartości zamówienia 557,2 tys. zł netto (685,4 tys. zł brutto). W oparciu o kryterium ceny wybrano wykonawcę obydwu zadań, z którym zawarto umowy na łączną kwotę 684,8 tys. zł brutto. [dowód: akta kontroli str. 2506, 2830, 2848-2862, 2872-2878, 2892-2893, 2903]

⁷ Były to: Zadanie X (Dostawa urządzeń do wyposażenia sterylizatorów) – oszacowane na kwotę 328.500,00 zł oraz Zadanie XII (Dostawa mikroskopów) – oszacowane na kwotę 136.410,00 zł, na które złożono po jednej ofercie o cenie odpowiednio: 569.327,28 zł (tj. 173% wartości szacunkowej) i 434.017,20 zł (318% wartości szacunkowej).

- dostawę wraz z montażem wyposażenia dydaktycznego do Centrum Nauki Leonardo Da Vinci (dalej również: Centrum Nauki), realizowanych w ramach projektu pn. *Centrum Nauki*, tj.:
 - przeprowadzonego między 14 a 30 lipca 2014 r., obejmującego 17 zadań/części postępowania nr DPI.272.89.2014 o szacunkowej wartości zamówienia 535,8 tys. zł netto (659 tys. zł brutto). Wybrano wykonawców 12 zadań, z którymi zawarto umowy na łączną kwotę 326,7 tys. zł brutto. W zakresie pięciu zadań⁸ postępowanie zostało unieważnione na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 1 PZP, tj. z uwagi na brak ofert. [dowód: akta kontroli str. 2517-2519, 2912-2917, 2944-2971, 2987-2993, 2997-3003, 3036]
 - przeprowadzonego między 30 lipca a 14 sierpnia 2014 r., składającego się z dwóch zadań (obejmujących jedno i część drugiego spośród pięciu zadań unieważnionych w ww. przetargu)⁹, postępowania nr DPI.272.100.2014 o szacunkowej wartości zamówienia 243,9 tys. zł netto (300 tys. zł brutto). Wybrano wykonawców obydwu zadań, z którymi zawarto umowy na łączną kwotę 374,6 tys. zł brutto. [dowód: akta kontroli str. 2519, 2913, 2917, 2950-2953, 2965-2971, 3069-3078, 3100-3107, 3122-3123, 3132]

Opis przedmiotu zamówienia i oszacowanie jego wartości dla postępowania DPI.272.48.2013 sporządziła, na podstawie odrębnego zlecenia, firma CANEA Inżynieria i Komputery Artur Polakowski (dalej: firma CANEA), a dla postępowania nr DPI.272.89.2014 – U.W.[...]¹⁰, zatrudniona w RCNT na podstawie umowy zlecenia (osobie tej nie powierzono w formie pisemnej ww. czynności, w trybie art. 18 ust. 2 PZP). [dowód: akta kontroli str. 2544, 2546, 2562-2567, 2580-2581, 2623-2624, 2912-2917, 3141-3144]

Analiza dokumentacji czterech ww. postępowań wykazała m.in. że: zastosowano właściwy tryb udzielenia zamówienia, powołano komisję przetargową, zaś wszystkie osoby biorące udział w postępowaniach złożyły oświadczenia o bezstronności, dopełniono obowiązków w zakresie zamieszczania ogłoszeń oraz informowania stron w sposób gwarantujący zachowanie uczciwej konkurencji, protokoły z postępowań dokumentowały otwarcie ofert i wybór najkorzystniejszych ofert, zakres przedmiotowy umów, zawartych w wymaganych terminach, był zgodny ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia (dalej: SIWZ) oraz złożonymi ofertami. [dowód: akta kontroli str. 2798-2806, 2903-2910, 3036-3044, 3132-3140]

W wyniku analizy przedmiotowej dokumentacji stwierdzono ponadto, że:

- w przetargach DPI.272.89.2014 i DPI.272.100.2014, przedmiot zamówienia, w zakresie zadania polegającego na wykonaniu, dostarczeniu i montażu stanowisk edukacyjnych dla dzieci oraz wyposażenia do sali edukacyjnej dla dzieci (zadanie odpowiednio 16 i 2) opisano w SIWZ jako: „Stolik malarski”, „Warsztat do eksperymentów”, „Centrum eksperymentów dźwiękowych”, „Stolik odkrywcy”, „Chodzące łapy”, „Zestaw siedzisk piankowych”, „Miękkie ogrodzenie”, „Ogrodzenie z paneli zestaw 7 sztuk”. Wskazano również wymiary, materiał jak również cel i sposób ich wykonania. Nazwy ww. przedmiotów oraz ich opisy/fragmenty opisów były identyczne z nazwami i opisami/fragmentami opisów produktów oferowanych na stronie internetowej www.zasiedmioma.pl. [dowód: akta kontroli str. 2965-2969, 3026-3035, 3075-3078, 3103-3107]

⁸ Zadania 2, 3, 8, 11 i 16.

⁹ Zadanie 2 – Wykonanie, dostarczenie oraz montaż stanowisk edukacyjnych dla dzieci oraz wyposażenia do Sali edukacyjnej dla dzieci na potrzeby Centrum Nauki w Podzamczu – stanowiło powtórzenie Zadania 16 z przetargu DPI.272.89.2014, natomiast Zadaniem 1 – Dostarczenie i montaż interaktywnych eksponatów dla Centrum Nauki – objęto część eksponatów występujących w nim w ramach Zadania 3 (początkowo 18 a ostatecznie 13 z 19 urządzeń) oraz cztery nowe eksponaty.

¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330, ze zm.) oraz art. 4 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska osoby fizycznej. Wyłączenia dokonano w interesie osoby fizycznej, ze względu na ochronę jej prywatności.

- w trzech przetargach ustalono wadium w wysokości ponad 3% wartości zamówienia, tj.: w postępowaniu DPI.272.48.2013 (w którym przewidziano je dla każdego z zadań), wynosiło ono od 3,4% (dla zadania XIV) do 7,3% (dla zadania IV), w postępowaniu DPI.272.57.2014 dla obydwu zadań było to 3,6%, zaś w postępowaniu DPI.272.89.2014, w którym ustalono je dla trzech zadań, w dwóch przypadkach (Zadanie 2 i Zadanie 3) – odpowiednio 5,9% i 3,4%. [dowód: akta kontroli str. 2636, 2801, 2837, 2906, 2931, 3040, 3153-3156]
- w protokole z postępowania DPI.272.89.2014 podano wartość szacunkową zamówienia 535.800,81 zł zamiast 535.802,11 zł, zaś protokoły z postępowań DPI.272.48.2013 i DPI.272.57.2013 nie zawierały, przewidzianej w obowiązującym wzorze protokołu¹¹, adnotacji o miejscowości i dacie ich zatwierdzenia przez Dyrektora RCNT; [dowód: akta kontroli str. 2561, 2577, 2579, 2592, 2912-2917, 3156-3159]
- ogłoszenia o udzieleniu zamówienia były zamieszczane lub przekazywane do publikacji po upływie od 23 do 179 dni od zawarcia ostatnich umów. [dowód: akta kontroli str. 2503-2506, 2517-2519, 2732-2733, 2806, 2895, 2899, 2910, 3016, 3126, 3129, 3044]

W przypadku jednego z objętych postępowaniem nr DPI.272.48.2013 zadań¹², na które RCNT udzieliło (w dniu 16 września 2013 r.) zamówienia, oferent PZ Cormay S.A. złożył nieprawdziwe informacje o spełnianiu przez oferowany analizator biochemiczny (Accent-200) niektórych wymogów opisanych w załączniku nr 2 do SIWZ, w tym m.in. wymogu wykonywania przez urządzenie oznaczeń z krwi pełnej oraz posiadania minimum 40 miejsc na odczynniki (co pozwalałoby na wykonanie 40 oznaczeń z jednej próbki). Z instrukcji obsługi analizatora – która nie była załączona do oferty – wynika, że urządzenie nie wykonuje oznaczeń z krwi pełnej lecz z przygotowanego wcześniej hemolizatu (co oznacza konieczność przeobrażenia próbki w hemolizat przed poddaniem badaniom w analizatorze), zaś dwa z 40 dostępnych w nim miejsc na odczynniki przeznaczone są na płyny systemowe (co pozwala na wykonanie maksimum 38 a nie 40 oznaczeń z jednej próbki). [dowód: akta kontroli str. 2651, 2706, 2719, 2735, 2744-2746, 2748-2753, 2771-2779, 2782, 2784, 2792-2795, 2802-2806]

W dniu 26 sierpnia 2013 r. złożona przez PZ Cormay S.A. oferta, jako najtańsza (z ceną 47.142,00 zł brutto), została uznana za najkorzystniejszą. [dowód: akta kontroli str. 2716-2717, 2719, 2738]

Dwa dni później do RCNT wpłynęło pismo drugiego oferenta, który – dowodząc, iż wybrany analizator Accent-200 nie spełnia stawianych w SIWZ wymogów, m.in. wskazanych powyżej – domagał się unieważnienia rozstrzygnięcia oraz dokonania zaniechanych czynności wykluczenia firmy PZ Cormay S.A. lub alternatywnie odrzucenia jej oferty. [dowód: akta kontroli str. 2754-2761]

W odpowiedzi z 3 września 2013 r., podpisanej przez Kierownika Działu Obsługi Prawnej i Nadzoru Inwestycji RCNT Jarosława Tosnowca, stwierdzono w m.in., że: wyjaśnienia firmy PZ Cormay S.A. pozwalały w ocenie zamawiającego bezsprzecznie stwierdzić czy jej oferta spełnia oczekiwania zawarte w SIWZ, a RCNT nie miało żadnych podstaw do żądania „na wskazanym etapie” instrukcji obsługi, która niezbędna będzie dopiero na etapie dostarczenia przedmiotu zamówienia. [dowód: akta kontroli str. 2765-2770]

Analizator biochemiczny został odebrany 14 listopada 2013 r. [dowód: akta kontroli str. 2771-2779]

¹¹ Stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. z 2010 r., nr 223, poz. 1458).

¹² Zadania II na dostawę analizatora biochemicznego.

1.3. Cele projektów, osiągnięcie zakładanych wskaźników ich realizacji oraz zachowanie trwałości projektów

1.3.1. Projekt pn. Utworzenie RCNT

W stanowiącym załącznik do umowy o dofinansowanie, wniosku z 9 czerwca 2011 r. o dofinansowanie projektu, zapisano, że jego celem głównym jest stworzenie czterech ponadregionalnych, innowacyjnych laboratoriów prowadzących interdyscyplinarne badania nad stanem zdrowia mieszkańców regionu świętokrzyskiego, zmierzające do wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie terapii chorób cywilizacyjnych i zwiększenie świadomości prozdrowotnej mieszkańców regionu. Jako cel strategiczny wskazano stworzenie silnego ośrodka innowacji dla Województwa, pełniącego rolę lidera w Regionalnym Systemie Innowacji oraz stymulowanie wykorzystania potencjału badawczego regionalnych uczelni wyższych i jednostek B+R dla potrzeb wysoko specjalistycznych regionalnych ośrodków medycznych, natomiast jako cel nadrzędny – ponadregionalną dyfuzję innowacji w obszarze biotechnologii oraz rozwiązań dotyczących zmniejszenia zachorowalności na choroby cywilizacyjne, poprzez implementację nowoczesnych badań naukowych, prowadzących do rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy. [dowód: akta kontroli str. 263]

Biobank, stanowiący „trzon przedsięwzięcia”, miał gromadzić i przechowywać, nawet do 40 lat, oraz badać – w celu analizy przyczyn zachorowań na choroby cywilizacyjne – materiał biologiczny od mieszkańców regionu. Docelowo planowano w nim zdeponować próbki od 100 tys. mieszkańców województwa. We wniosku zapisano, że początkowo analizie i badaniom w RCNT ma być poddany materiał ze ŚCO, przy którym powstawało pierwsze tego typu repozytorium materiału genetycznego, mające zgromadzić próbki od 15 tys. osób w wieku od 45 do 65 lat. Zaznaczono, że powstała infrastruktura nie będzie wykorzystywana w celach stricte medycznych, lecz – dzięki planowanemu podjęciu współpracy międzynarodowej, m.in. z biobankiem w Trondheim (Norwegia), umożliwiającej porównywanie danych medycznych – będące efektem funkcjonowania Biobanku wyniki badań doprowadzą do zmniejszenia zachorowalności na choroby cywilizacyjne. Podano, że w celu rozszerzenia współpracy z podobnymi podmiotami w skali europejskiej przygotowany został projekt pn. „Europejskie Obserwatorium Zdrowia” (dalej: *projekt pn. EOZ*), który przeszedł ocenę formalną oraz merytoryczną i oczekiwał na decyzję o przyznaniu dofinansowania ze środków EFRR w ramach RPOWŚ 2007-13. Kadra naukowo-badawcza RCNT miała być rekrutowana wspólnie z konsorcjantami realizującymi drugi etap projektu pn. „PONS – Ustanowienie infrastruktury dla badania zdrowia populacji Polski”¹³ (tzw. PONS2). [dowód: akta kontroli str. 262, 268]

Projekt PONS realizowany był w latach 2010-2011. W jego ramach badaniami, których zakres obejmował: wypełnienie Kwestionariusza Stanu Zdrowia (ankiety), badania medyczne i pomiary antropometryczne oraz pobranie materiału biologicznego do zdeponowania w biobanku mieszczącym się w ŚCO, zostało objętych ok. 13 tys. uczestników – mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku między 45 a 64 rokiem życia. W skład zespołu projektu PONS wchodziły m.in.: Centrum Onkologii w Warszawie będące głównym wykonawcą, Norweski Uniwersytet Naukowo-Techniczny w Trondheim oraz zawiązane w celu wspomagania realizacji projektu konsorcjum Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu w Kielcach – odpowiedzialnej za rekrutację uczestników i ŚCO – odpowiedzialnego w szczególności za: przygotowanie infrastruktury biobanku, opracowanie przygotowania i magazynowania próbek oraz współpracę przy analizie wyników. RCNT nie uczestniczyło w realizacji projektu PONS. W dniu 23 lutego 2011 r. Centrum podpisało z jego liderem porozumienie o współpracy, przewidujące m.in. wykorzystanie tworzonego Biobanku Świętokrzyskiego do przechowywania próbek gromadzonych w ramach, zamierzonej na lata 2012-2016, kontynuacji projektu (PONS2), podczas której planowano

¹³ PONS (POLish-Norwegian Study) – projekt współfinansowany z Polsko-Norweskiego Funduszu Badań Naukowych.

objąć badaniami 100 tys. mieszkańców województwa. Do realizacji tego etapu nie doszło. [dowód: akta kontroli str. 388-389, 3254-3261, 3403-3411]

Projekt pn. EOZ, którego przedmiotem było wyposażenie Europejskiego Obserwatorium Zdrowia w sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie, umożliwiające prowadzenie badań nakierowanych na politykę zdrowotną województwa świętokrzyskiego, a także Polski – zamierzony jako narzędzie służące m.in. realizacji zadań związanych z projektem PONS – nie uzyskał dofinansowania. [dowód: akta kontroli str. 420, 443-444, 457-458, 483-484, 507-511, 3257, 3263, 3265-3269, 3272, 3405]

Obydwa ww. projekty stanowiły „narzędzie” realizacji celów *projektu pn. Utworzenie RCNT*. Wynika to zarówno z wniosku o dofinansowanie jak i związanej z nim korespondencji przesyłanej do PARP. W korespondencji tej ówczesny Dyrektor Centrum Marcin Perz stwierdził m.in., że będzie ono ostatecznym beneficjentem projektu PONS, a brak zgody PARP na zwiększenie wartości *projektu pn. Utworzenie RCNT* będzie skutkowało poważnym zagrożeniem nie tylko dla tego projektu, ale również wielu innych działań, w tym m.in. *projektu pn. EOZ* i projektu PONS. [dowód: akta kontroli str. 192-193, 209, 262, 268, 686, 693, 3163-3165, 3174-3176, 3186-3187]

Pismem z 22 marca 2011 r. Marcin Perz, powołując się na podpisany 18 marca 2011 r. list intencyjny w sprawie kontynuacji projektu PONS, zwracał się do Marszałka Województwa Świętokrzyskiego o wskazanie RCNT jako jednego z dwóch (obok ŚCO) reprezentantów Samorządu Województwa w realizacji tego projektu. W konsekwencji 13 kwietnia 2011 r. Zarząd Województwa podjął imiennie upoważniającą Dyrektora RCNT do reprezentowania Województwa w przygotowaniu i realizacji PONS2 uchwałę, która dwa dni później została przez niego przekazana do PARP, wraz z m.in. porozumieniem o współpracy z liderem projektu PONS i pre-umową na *projekt pn. EOZ* [dowód: akta kontroli str. 387-388, 401-406, 3174-3176]

We wniosku zapisano, że po zakończeniu realizacji *projektu pn. Utworzenie RCNT* będzie funkcjonował jako RCNT, współpracujące z uczelniami wyższymi i placówkami służby zdrowia, które „scali” te instytucje, dając podstawę do ekspansywnego rozwoju branży medycznej w regionie, czego konsekwencją będzie powołanie Świętokrzyskiego Kłastera Medycznego. [dowód: akta kontroli str. 268]

We wniosku przewidziano, iż w wyniku realizacji projektu osiągniętych zostanie sześć wskaźników projektu o następujących wartościach docelowych:

- wskaźniki produktu: P.100 – *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)* – 5; P.2.1.2 *Liczba utworzonych laboratoriów* – 4; P.2.3.1 *Liczba zakupionej aparatury naukowo-badawczej dla laboratoriów* – 259;
- wskaźniki rezultatu: R.100 *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)* – 12; R.101 *Liczba utworzonych nowych etatów badawczych (kat. 1-5, 7)* – 12; R.2.3.1 *Liczba instytucji korzystających z zakupionej aparatury naukowo-badawczej* – 4 (od 2013 r.). [dowód: akta kontroli str. 270]

Wskutek zmian dokonanych aneksami nr 1 i nr 3 (21 marca 2012 r. i 6 września 2013 r.) do umowy o dofinansowanie finalnie zakładano realizację pięciu wskaźników o następujących wartościach docelowych:

- wskaźniki produktu: P.2.1.2 *Liczba utworzonych laboratoriów* – 4; P.2.3.1 *Liczba zakupionej aparatury naukowo-badawczej* – 14;
- wskaźniki rezultatu: R.100 *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)* – 12; R.101 *Liczba utworzonych nowych etatów badawczych (kat. 1-5, 7)* – 12; R.2.3.1 *Liczba instytucji korzystających z zakupionej aparatury naukowo-badawczej* – 4.

Wartość docelowa wskaźnika R.2.3.1 miała być osiągnięta w 2014 r., zaś pozostałych wskaźników – w 2013 r., przy czym wskaźniki rezultatu należy utrzymać do 2018 r. [dowód: akta kontroli str. 298, 316]

Z zatwierdzonej przez PARP korekty wniosku o płatność końcową z dnia 6 października 2015 r. wynika, że nie został zrealizowany wskaźnik rezultatu dotyczący liczby instytucji

korzystających z zakupionej aparatury naukowo-badawczej – miał on wartość 0. Pozostałe wskaźniki zrealizowano w 100%, przy czym wskaźnik liczby nowych etatów badawczych został zrealizowany w wartości docelowej 10, do której obniżono go, za zgodą PARP, we wrześniu 2015 r. [dowód: akta kontroli str. 617-623, 641-643]

W dniu 15 lutego 2016 r. Centrum przekazało do PARP wypełnione formularze dwóch raportów – monitorujących efekty i trwałość projektu za 2015 r. Wynika z nich m.in., że: na koniec 2015 r. utrzymano zakładane wartości w zakresie liczby bezpośrednio utworzonych nowych etatów i liczby utworzonych nowych etatów badawczych, z zakupionej aparatury naukowo-badawczej korzystała jedna instytucja, a wartość wskaźników produktu została, w okresie sprawozdawczym, zachowana na poziomie nie niższym od wskazanego we wniosku o płatność końcową. [dowód: akta kontroli str. 649-655]

W raportach za 2016 r., przekazanych do PARP 15 grudnia 2016 r., podano, że na koniec listopada 2016 r. wartości wskaźników R.100 i R.101 pozostały niezmiennione, z zakupionej aparatury naukowo-badawczej korzystało pięć instytucji, a wartość wskaźników produktu została, w okresie sprawozdawczym, zachowana na poziomie nie niższym od wskazanego we wniosku o płatność końcową. [dowód: akta kontroli str. 663-669]

W obydwu raportach trwałości RCNT podało m.in., że cel strategiczny zostanie osiągnięty poprzez realizację projektów badawczych m.in. z Wydziałem Lekarskim UJK, wskazując w raporcie za 2015 r., że prowadzonych jest pięć projektów naukowych z zakresu zdrowia publicznego i biologii, a jeden został zakończony 31 lipca 2015 r., zaś w raporcie za 2016 r., że prowadzonych jest sześć projektów. [dowód: akta kontroli str. 653, 667, 1646]

1.3.2. Projekt pn. Tworzenie KTI

We wniosku o dofinansowanie z 10 maja 2013 r., stanowiącym załącznik do warunków realizacji projektu, jako cel główny wskazano podniesienie konkurencyjności regionu, zaś wśród celów szczegółowych – udostępnienie nowych terenów i obiektów pod inwestycje oraz zwiększenie powierzchni terenów inwestycyjnych. Zakładano, że działalność w RCNT prowadzić będą głównie wynajmujący teren przedsiębiorcy bądź instytucje badawczo-rozwojowe wykorzystujące nowoczesne technologie w zakresie produkcji i usług. [dowód: akta kontroli str. 801-802]

W części dotyczącej trwałości projektu zapisano, że będzie on funkcjonował min. 5 lat po zakończeniu realizacji, w okresie 5 lat od końcowej płatności zrealizowane inwestycje pozostaną własnością beneficjenta, zaś jego funkcjonowanie po zakończeniu realizacji zapewnią produkty projektu – m.in. nowe powierzchnie i tereny inwestycyjne, z których będą korzystać przedsiębiorcy. [dowód: akta kontroli str. 802]

W sporządzonej 10 marca 2014 r. aktualizacji wniosku o dofinansowanie przewidziano, iż zrealizowane będzie dziewięć wskaźników o następujących wartościach docelowych:

- kluczowe wskaźniki produktu: P.9.2.1 *Liczba wspartych terenów inwestycyjnych* – 1; P.9.2.2 *Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych* – 16,8 ha;
- pozostałe wskaźniki produktu: *Powierzchnia budowanych/rozbudowywanych/remontowanych obiektów* – 3.524,10 m²; *Liczba przyłączy energetycznych* – 5; *Liczba przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych* – 5;
- kluczowe wskaźniki rezultatu: R.9.2.1 *Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach* – 2; R.9.2.2 *Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach* – 29.158.284,82 zł; R.100 *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy* – 7;
- pozostałe wskaźniki rezultatu: *Powierzchnia nowoutworzonych terenów inwestycyjnych* – 16,8 ha.

Ww. wartości wskaźników P.9.2.2 i R.100 miały być osiągnięte już w 2010 r., wskaźnika P.9.2.1 – w 2013 r., pozostałych sześciu – w 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 868-869]

We wrześniu 2014 r., na prośbę RCNT, wartość docelową wskaźnika R.9.2.2 – którego nazwa uległa zmianie na *Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach*

(MŚP) – zmniejszono do 2.000.000,00 zł¹⁴, zaś termin osiągnięcia wartości wskaźników R.9.2.1 i R.9.2.2 przesunięto na 2016 r. (obydwie należy utrzymać do 2021 r.) [dowód: akta kontroli str. 883-888, 919-920]

W marcu 2015 r., na prośbę Centrum¹⁵, wyzerowano wartość wskaźnika R.100, którego nazwa uległa zmianie na *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)*. Nazwy kluczowych wskaźników produktu zostały zmienione na: P.9.2.1 *Liczba wspartych terenów inwestycyjnych (MŚP)* oraz P.9.2.2 *Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych (MŚP)*. Wartość wskaźnika produktu *Powierzchnia budowanych/rozbudowywanych/remontowanych obiektów* wzrosła do 3.573,43 m². [dowód: akta kontroli str. 890-893, 895-896]

Z datowanej na 12 kwietnia 2017 r. korekty wniosku o płatność końcową wynika, że zrealizowane zostały wszystkie wskaźniki. [dowód: akta kontroli str. 3430]

1.3.3. Projekt pn. Centrum Nauki

We wniosku z 27 kwietnia 2012 r. o dofinansowanie, stanowiącym załącznik do warunków realizacji projektu, jako cel wskazano poprawę konkurencyjności gospodarki regionalnej poprzez wzrost innowacyjności, w tym zwiększenie transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych pomiędzy IOB oraz nauką i gospodarką, a także rozwój wysoko wykwalifikowanych kadr. Zakładano, że dzięki powstałemu obiektowi, w którym dzieci i młodzież będą mogli przeprowadzać dostosowane do wieku eksperymenty naukowe, zaś pracownicy naukowcy kieleckich uczelni prowadzić badania nt. wpływu innowacyjnego sposobu przekazywania wiedzy na decyzje o wyborze kierunku/zawodu związanego z naukami ścisłymi, zostaną stworzone optymalne warunki do rozwoju prac badawczo-naukowych. [dowód: akta kontroli str. 996-997]

W części dotyczącej trwałości projektu zapisano, że będzie on funkcjonował min. 5 lat po zakończeniu realizacji, a w okresie 5 lat od końcowej płatności zrealizowane inwestycje pozostaną własnością beneficjenta. [dowód: akta kontroli str. 997]

W będącym załącznikiem do pre-umowy wniosku o dofinansowanie z 20 września 2010 r. przewidziano, iż w wyniku realizacji projektu zrealizowane zostanie dziewięć wskaźników projektu o następujących wartościach docelowych:

- kluczowe wskaźniki produktu: P.100 *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* – 5; P.3.1.1 *Liczba wspartych powiązań kooperacyjnych* – 1; P.4.1.1 *Liczba jednostek naukowych zaangażowanych w realizację projektu* – 1; *Liczba wyposażonych laboratoriów* – 1;
- pozostałe wskaźniki produktu: *Liczba projektów dotyczących wsparcia IOB* – 1; *Liczba zakupionych środków trwałych lub/i aktywów materialnych* – 150 szt.;
- kluczowe wskaźniki rezultatu: R.100 *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)* – 5; R.3.2.3 *Liczba nowych i zmodernizowanych usług świadczonych przez IOB* – 1; R.2.2.1 *Liczba jednostek naukowych korzystających ze wspólnej infrastruktury badawczej* – 1. [dowód: akta kontroli str. 958-959]

Wskutek zmian, dokonanych załączoną do warunków realizacji projektu aktualizacją wniosku datowaną na 27 kwietnia 2012 r. oraz będącą załącznikiem do aneksu nr 6 do ww. warunków aktualizacją z 3 listopada 2015 r., finalnie zakładano realizację trzech wskaźników o następujących wartościach docelowych:

- kluczowe wskaźniki produktu: P.2.1.2 *Liczba utworzonych laboratoriów* – 1;

¹⁴ Prośbę o zmniejszenie wartości docelowej wskaźnika R.9.2.2 Dyrektor RCNT uzasadniał faktem błędnej jego interpretacji, w związku z którą jako jego wartość wpisano całkowitą wartość projektu.

¹⁵ Wynikającą z faktu, że z uwagi na specyfikę oraz cele projektu nie planowano tworzyć nowych miejsc pracy – miały być one generowane przez przyszłych inwestorów (przedsiębiorców), którzy skorzystają z terenów inwestycyjnych.

- kluczowe wskaźniki rezultatu: R.100 *Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)* – 5; R.2.2.1 *Liczba jednostek naukowych korzystających ze wspólnej infrastruktury badawczej* – 3.

Wskaźnik produktu miał być osiągnięty w 2014 r. i utrzymany do 2018 r., zaś wskaźniki rezultatu należało zrealizować w 2015 r. i trzeba je utrzymać do 2020 r. [dowód: akta kontroli str. 999-1000, 1046-1047]

Z datowanego na 30 grudnia 2015 r., wniosku o płatność końcową wynika, że zrealizowane zostały wartości docelowe wszystkich trzech wskaźników. [dowód: akta kontroli str. 1067]

1.3.4. Projekt pn. Utworzenie BKM

We wniosku z 11 sierpnia 2014 r. o dofinansowanie, stanowiącym załącznik do warunków realizacji projektu, zapisano m.in., że w dalszym rozwoju RCNT ważne jest zwiększenie działalności naukowo-badawczej przez zapewnienie mieszkańcom województwa możliwości pobierania i przechowywania komórek macierzystych z krwi pępowinowej oraz utworzenie banku komórek macierzystych. Jako cel projektu wskazano poprawę konkurencyjności gospodarki regionalnej poprzez wzrost innowacyjności, w tym zwiększenie transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych pomiędzy IOB oraz nauką i gospodarką, a także rozwój wysoko wykwalifikowanych kadr sektora usług medycznych. Zakładano, że zakupiona aparatura umożliwi wprowadzanie nowych metod i procedur wykorzystujących nowoczesne technologie, a także poszerzenie asortymentu świadczeń medycznych, zaś przyjęte rozwiązania przyczynią się do wzrostu aktywności naukowej i edukacyjnej na terenie województwa. Uzyskane wyniki badań naukowych i prac badawczo-wdrożeniowych miały być komercjalizowane za pośrednictwem Centrum, a ich transfer do gospodarki regionalnej umożliwiać miały również firmy zlokalizowane na terenach inwestycyjnych w Podzamczu. [dowód: akta kontroli str. 1188]

W części dotyczącej trwałości projektu zapisano, że będzie on funkcjonował min. 5 lat po zakończeniu realizacji, a w okresie 5 lat od końcowej płatności zrealizowane inwestycje pozostaną własnością beneficjenta. [dowód: akta kontroli str. 1189]

W przedmiotowym wniosku o dofinansowanie przewidziano, iż w wyniku realizacji projektu zrealizowane zostanie dziewięć wskaźników o następujących wartościach docelowych:

- kluczowe wskaźniki produktu: P.2.1.3 *Liczba zmodernizowanych laboratoriów* – 1; P.2.3.1 *Liczba zakupionej aparatury naukowo-badawczej* – 16;
- pozostałe wskaźniki produktu: *Liczba zakupionych środków trwałych i/lub aktywów materialnych* – 16; *Wartość zakupionych środków trwałych i/lub aktywów materialnych* – 2.182.991,33 zł; *Liczba przeprowadzonych badań naukowych* – 1;
- kluczowe wskaźniki rezultatu: R.101 *Liczba utworzonych nowych etatów badawczych (kat. 1-5, 7)* – 2; R.2.3.1 *Liczba instytucji korzystających z zakupionej aparatury naukowo-badawczej* – 4.
- pozostałe wskaźniki rezultatu: *Liczba podmiotów należących do sektora gospodarczego, z którymi beneficjent nawiązał współpracę w wyniku realizacji projektu* – 2; *Liczba powstałych etatów badawczych* – 2.

Wszystkie ww. wskaźniki miały być osiągnięte w 2014 r., przy czym wskaźniki rezultatu należy utrzymać do 2021 r. [dowód: akta kontroli str. 1193-1195, 1239-1241-1275]

Aneks nr 3 (z 7 maja 2015 r.) do warunków realizacji projektu, na prośbę RCNT, wskaźnik pn. *Liczba przeprowadzonych badań naukowych* został wyzerowany. [dowód: akta kontroli str. 1257, 1261, 1273, 1288]

Z datowanego na 6 października 2015 r., wniosku o płatność końcową wynika, że zrealizowane zostały wartości docelowe wszystkich ośmiu wskaźników. [dowód: akta kontroli str. 1328-1329]

1.3.5. Projekt pn. RSI – IV Etap

We wniosku o dofinansowanie *projektu pn. RSI – IV Etap* jako cel szczegółowy dla zadania realizowanego przez RCNT wskazano intensyfikację, w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2015 r., bezpośrednich działań rozwojowych w oparciu o strategię rozwoju specjalizacji. [dowód: akta kontroli str. 1371]

Ww. wniosek zakładał realizację 10 wskaźników odnoszących się do poszczególnych – wskazanych w pkt. 1.1.5 wystąpienia – działań przypisanych Centrum. Jak wynika z datowanego na 15 października 2015 r. wniosku o płatność końcową, wartości docelowe wszystkich wskaźników zostały zrealizowane. [dowód: akta kontroli str. 1454]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Mimo iż projekt PONS i powiązany z nim *projekt pn. EOZ* – mające kluczowe znaczenie dla osiągania celów *projektu pn. Utworzenie RCNT* – były wielokrotnie powoływane w dokumentacji związanej z ubieganiem się o dofinansowanie powstania RCNT, ówczesny Dyrektor Marcin Perz nie poinformował PARP, że Centrum nie będzie ich realizowało. Stanowiło to naruszenie, wynikające z § 16 ust. 1 pkt 6 umowy o dofinansowanie, obowiązku niezwłocznego informowania PARP o wszelkich okolicznościach mogących powodować niezachowanie trwałości projektu w rozumieniu art. 57 ust. 1 rozporządzenia ogólnego z dnia 11 lipca 2006 r.¹⁶ [dowód: akta kontroli str. 192-193, 209,247, 262, 268, 402-406, 444, 686, 693, 3163-3165, 3174-3176, 3186-3187, 3335, 3340-3341]

Odpowiadając na pytanie o przyczyny nieprzekazania ww. informacji do PARP, Marcin Perz wyjaśnił m.in.: że RCNT miała w projekcie rolę obserwatora, oraz że (...) realizacja projektu PONS nie była przedmiotem dofinansowania projektu pn. Utworzenie RCNT i nie wiązała realizacji celów projektu pn. Utworzenie RCNT bezpośrednio z realizacją celów projektu PONS. Wyjaśnił również: Nie informowałem PARP o odstąpieniu od realizacji projektu EOZ, gdyż nie była to okoliczność mająca wpływ na realizację projektu. [dowód: akta kontroli str. 2606-2607, 2620, 3360-3361, 3382-3384]

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ zarówno zapisy wniosków jak i treść korespondencji przesyłanej do PARP w jednoznaczny sposób wskazywały na kluczowe znaczenie zarówno projektu PONS jak i *projektu pn. EOZ* dla osiągania celów *projektu pn. Utworzenie RCNT*. Centrum przedstawiane w nich było nie jako obserwator, lecz ostateczny beneficjent projektu PONS.

2. Wskaźniki rezultatu dla trzech projektów (*Utworzenie RCNT, Centrum Nauki, Utworzenie BKM*) zostały ustalone przez RCNT z naruszeniem zasad określonych w pkt 2 i 4 rozdziału 7 *Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej*, zobowiązujących beneficjenta do wyboru, odpowiednich dla typu projektu, wskaźników z *Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 07-13)*, zawartej w załączniku nr 3 do ww. wytycznych. Wynikało to zarówno z nieprzyjęcia stosownych wskaźników z ww. listy jak i wyeliminowania – wskutek dokonywania modyfikacji w tym zakresie – przyjętych uprzednio wskaźników, istotnych dla monitorowania realizacji celów ww. projektów. I tak:

- w przypadku *projektu pn. Utworzenie RCNT* zrezygnowano z przyjętych w pierwszym wniosku o dofinansowanie (z 30 grudnia 2010 r.) trzech wskaźników – odpowiadających zawartym na *Liście wskaźników kluczowych* wskaźnikom o kodach R.2.1.2, R.2.1.1, R.1.3.1, tj. odpowiednio: *Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług wybudowanych laboratoriów, Liczba projektów badawczych, rozwojowych i celowych zrealizowanych*

¹⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE L 2006.210.25 z dnia 31 lipca 2006 r. ze zm.).

- przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury oraz Liczba wdrożeń powstałych w wyniku zrealizowanych projektów; [dowód: akta kontroli str. 215-216, 270, 316, 357, 675-676]
- dla projektu pn. Centrum Nauki nie przyjęto wskaźnika R.2.1.1 Liczba projektów badawczych, rozwojowych i celowych realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury, jak również zrezygnowano z ustalonego wcześniej wskaźnika R.3.2.3 Liczba nowych i zmodernizowanych usług świadczonych przez IOB; [dowód: akta kontroli str. 958-959, 1046-1047, 1067]
 - dla projektu pn. Utworzenie BKM nie przyjęto wskaźników: R.2.1.1 Liczba projektów badawczych, rozwojowych i celowych realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury, R.2.1.3 Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług zmodernizowanych laboratoriów, R.3.2.3 Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez IOB, R.1.3.1 Liczba wdrożeń powstałych w wyniku zrealizowanych projektów, jak również wyzerowano przyjęty wcześniej (błędnie jako wskaźnik produktu) wskaźnik Liczba przeprowadzonych badań naukowych¹⁷. [dowód: akta kontroli str. 1193-1195, 1239-1241, 1257, 1261, 1273, 1275, 1288]

W konsekwencji funkcjonujące finalnie wskaźniki rezultatu dla trzech ww. projektów nie pokazywały efektów ich realizacji odzwierciedlających osiągnięcie zakładanych celów.

Odpowiedzialny za wskazane nieprawidłowości ówczesny Dyrektor RCNT Marcin Perz nie wyjaśnił przyczyn, dla których wskaźniki rezultatu dla ww. projektów zostały ustalone przez Centrum z naruszeniem zasad określonych w pkt 2 i 4 rozdziału 7 ww. wytycznych. Stwierdził – wbrew ustalonym faktom – że RCNT ustaliło wskaźniki, które w sposób właściwy odnosiły się do specyfiki tych projektów. [dowód: akta kontroli str. 3357-3360, 3376-3377]

PARP, zapytana o przyczyny, dla których nie kwestionowano rezygnacji przez Centrum z przyjętych w pierwszej wersji wniosku o dofinansowanie projektu pn. Utworzenie RCNT wskaźników odpowiadających zawartym na liście wskaźników kluczowych wskaźnikom o kodach R.2.1.2, R.2.1.1, R.1.3.1, stwierdziła m.in.: *W opinii PARP zakres dokonanej zmiany tabeli wskaźnikowej (...) nie był w pełni uzasadniony, co odnosi się w szczególności do usunięcia wskaźników rezultatu R.2.1.2 (...) oraz R.2.1.1 (...), które to wskaźniki odpowiadały kategorii interwencji, właściwej dla ocenianego przedsięwzięcia (...)*. [dowód: akta kontroli str. 3331-3335, 3341]

3. Dla projektu pn. Utworzenie RCNT nie została osiągnięta, w terminie przewidzianym we wniosku o dofinansowanie, wartość docelowa jednego z trzech wskaźników rezultatu – z zakupionej aparatury naukowo-badawczej korzystała na koniec 2015 r. jedna instytucja, podczas gdy miały to być cztery instytucje na koniec 2014 r. Wskaźnik zrealizowano dopiero w 2016 r. [dowód: akta kontroli str. 316, 650, 664, 676]

Odpowiedzialny za niezrealizowanie wskaźnika w wymaganym terminie były Dyrektor RCNT Marcin Perz nie wyjaśnił przyczyn nieprawidłowości. Stwierdził, że *wskaźnik jak najbardziej został osiągnięty już w 2014 r.*, czego dowodem miały być *zapisy umów zawartych w 2014 roku*. Okoliczność ta nie znajduje potwierdzenia w ustaleniach kontroli. [dowód: akta kontroli str. 3360, 3377-3378]

4. W obydwu postępowaniach o udzielenie zamówienia na dostawę wyposażenia do Centrum Nauki (DPI.272.89.2014 i DPI.272.100.2014) opis przedmiotu zamówienia, w zakresie zadania polegającego na wykonaniu, dostarczeniu i montażu stanowisk edukacyjnych dla dzieci oraz wyposażenia do sali edukacyjnej dla dzieci (odpowiednio zadanie 16 i 2) nie był – wbrew obowiązkowi określonemu w art. 29 ust. 1 PZP – jednoznaczny ani wyczerpujący, tzn. nie zostały precyzyjnie sformułowane wymagania zamawiającego odnośnie przedmiotu zamówienia. Ponadto opis ten wskazywał na

¹⁷ Wskaźnik ten wyzerowano, aneksem nr 3 (z 7 maja 2015 r.) do warunków realizacji projektu, na prośbę RCNT, którego ówczesny Dyrektor Marcin Perz (w piśmie z 05.02.2015 r.) powoływał się na fakt mylnej interpretacji wskaźnika jako przygotowanie oficjalnego planu/programu badań naukowych oraz wskazywał, że Centrum posiada opracowane dokumenty lecz z uwagi na zakończenie rzeczowej realizacji projektu z końcem 2014 r. nie byłoby możliwe przeprowadzenie badań w tak krótkim czasie.

konkretne produkty, sprzedawane przez producenta na jego stronie internetowej, co było niezgodne z ustalonym w art. 29 ust. 2 PZP zakazem opisywania przedmiotu zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję. Pierwsze z wymienionych postępowań w zakresie tego zadania unieważniono z uwagi na brak ofert, w drugim ofertę złożyła wyłącznie oferująca objęte nim produkty na stronie internetowej firma, której RCNT udzieliło zamówienia. Osobą odpowiedzialną za ww. nieprawidłowości jest, stosownie do art. 18 ust. 1 PZP, były Dyrektor Centrum Marcin Perz. [dowód: akta kontroli str. 2580, 2595, 2919, 2965-2969, 2984, 3001, 3026-3035, 3038, 3046, 3075-3078, 3090, 3103-3107, 3120-3123, 3134]

Marcin Perz, w odpowiedzi na pytanie o przyczyny ww. nieprawidłowości, nie wyjaśnił ich, lecz – m.in. wybiórczo powołując orzecznictwo – starał się wykazać, że stwierdzony stan faktyczny nie naruszał art. 29 ust. 2 PZP. [dowód: akta kontroli str. 3363-3364, 3389-3391]

5. Dla postępowania DPI.272.89.2014 szacunkową wartość zamówienia ustalono bez zachowania należytej staranności wymaganej przez art. 32 ust. 1 PZP. Oszacowanie, sporządzone 14 lipca 2014 r. przez U.W.[...]¹⁸, było nierzetelne w zakresie dwóch spośród 17 objętych nim zadań, gdyż przeprowadzono je w oparciu o niekompletne informacje. Dla Zadania 1 – na dostawę 15 urządzeń/eksponatów na zewnętrzną ekspozycję Centrum Nauki – zestawiono dwie, pozyskane podczas rozeznania rynku, oferty: jedną z ceną (183.270 zł) niezawierającą kosztów transportu i montażu fundamentów, drugą z ceną (244.645 zł) nieobejmującą wyceny trzech eksponatów, a jako wartość szacunkową brutto przyjęto cenę droższej oferty. Dla Zadania 3 – na dostawę 19 urządzeń/eksponatów na wewnętrzną ekspozycję – również zestawiono dwie oferty: jedną z ceną (89.113 zł) niezawierającą wyceny pięciu eksponatów, drugą z ceną (138.990 zł) nieobejmującą wyceny siedmiu eksponatów, a jako wartość szacunkową brutto przyjęto kwotę 200.000 zł, bez podania w jaki sposób została ona obliczona. Osobą odpowiedzialną za ww. nieprawidłowość jest, stosownie do art. 18 ust. 1 PZP, ówczesny Dyrektor RCNT Marcin Perz. [dowód: akta kontroli str. 2579, 2912-2913, 2917]

Marcin Perz w złożonych wyjaśnieniach m.in. wybiórczo zacytował komentarz do art. 32 PZP¹⁹ i stwierdził, wbrew ustaleniom kontroli, że *żaden z ustawowych zakazów dotyczących ustalania szacunkowej wartości przedmiotu zamówienia nie został złamany*. [dowód: akta kontroli str. 3364, 3391-3393]

6. W trzech z czterech analizowanych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (DPI.272.48.2013, DPI.272.57.2013 i DPI.272.89.2014) wysokość wadium ustalonego przez Centrum dla objętych nimi zadań przekraczała 3% wartości zamówienia, co stanowiło naruszenie art. 45 ust. 5 w zw. z ust. 4 PZP. [dowód: akta kontroli str. 2636, 2801, 2837, 2906, 2931, 3040, 3153-3156]

Marcin Perz ówczesny Dyrektor Centrum, który zatwierdzał SIWZ dla wszystkich ww. postępowań, zapytany o przyczyny ustalenia wadium niezgodnie z ww. przepisami PZP stwierdził, że nie jest w stanie odpowiedzieć na tak postawione pytanie oraz zasugerował, iż *należałoby je zadać osobom bezpośrednio odpowiedzialnym za ustalenie wysokości wadium*. [dowód: akta kontroli str. 3364, 3393]

Odnosząc się do powyższego NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 18 ust. 1 PZP odpowiedzialność za przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (w tym m.in. za treść SIWZ), spoczywa na kierowniku zamawiającego.

¹⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330, ze zm.) oraz art. 4 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska osoby fizycznej. Wyłączenia dokonano w interesie osoby fizycznej, ze względu na ochronę jej prywatności.

¹⁹ W odpowiedzi powołany został m.in. fragment pochodzącego z komentarza autorstwa Małgorzaty Stachowiak (Prawo zamówień publicznych. Komentarz; LEX, 2014) zdania, tj.: „W przypadku gdy dokonane ustalenie wartości zamówienia w praktyce, po złożeniu ofert cenowych, okaże się nieodpowiadające uzyskanym cenom, nie można zamawiającemu postawić zarzutu ustalenia nieprawidłowo wartości”, którego dalsza część zawierała – całkowicie zmieniające sens – stwierdzenie „o ile potrafi on wykazać zachowanie należytej staranności przy dokonywaniu tej czynności.”

7. W przypadku jednego z zadań objętych postępowaniem DPI.272.48.2013, tj. zadania na dostawę analizatora biochemicznego, RCNT dokonało wyboru najkorzystniejszej oferty i udzieliło zamówienia firmie PZ Cormay S.A., której sprzęt nie spełniał wynikających z SIWZ wymagań w zakresie wykonywania oznaczeń z krwi pełnej i posiadania minimum 40 miejsc na odczynniki. Pomimo iż dwa dni po wyborze oferty inny wykonawca poinformował Centrum, że wybrany analizator nie spełnia m.in. ww. wymogów SIWZ, nie podjęło ono działań zmierzających do wyjaśnienia, czy w ofercie PZ Cormay S.A. i odpowiedzi z 22 sierpnia 2013 r. na żądanie wyjaśnienia treści oferty zawarto nieprawdziwe informacje oraz zaniechało powtórzenia wyboru najkorzystniejszej oferty na podstawie art. 181 ust. 2 PZP. Naruszono w ten sposób wyrażoną w art. 7 ust. 1 PZP zasadę prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, art. 24 ust. 2 pkt 3 PZP (w brzmieniu obowiązującym do 27 lipca 2016 r.) nakazujący wykluczenie wykonawcy, który złożył nieprawdziwe informacje mające wpływ na wynik postępowania, a także art. 7 ust. 3 PZP stanowiący, że zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy. [dowód: akta kontroli str. 2651, 2706, 2719, 2735, 2744-2746, 2748-2761, 2771-2779, 2782, 2784, 2792-2795, 2802-2806]

Marcin Perz zapytany o to dlaczego – mimo iż Centrum zostało poinformowane o fakcie złożenia przez wybranego wykonawcę nieprawdziwych informacji mających wpływ na wynik przetargu – nie podjął kroków zmierzających m.in. do dokonania zaniechanych czynności wykluczenia tego wykonawcy lub odrzucenia jego oferty, powołał się w szczególności na wynikającą z zapisów SIWZ niemożność żądania przez RCNT instrukcji obsługi wybranego analizatora biochemicznego przed jego dostarczeniem. [dowód: akta kontroli str. 3364-3365, 3394-3397]

Stanowisko byłego Dyrektora RCNT jest nieuzasadnione, ponieważ zamawiający miał nie tylko prawo, ale obowiązek żądać przedłożenia instrukcji obsługi jeszcze przed rozstrzygnięciem postępowania, gdyż zgodnie ze SIWZ wykonawcy zobowiązani byli do złożenia materiałów producenta potwierdzających parametry techniczne. Do materiałów takich należała instrukcja obsługi analizatora, która zawierała m.in. informacje pozwalające na weryfikację spełniania przez niego wymogów stawianych przez RCNT. [dowód: akta kontroli str. 2634]

8. W protokołach z dwóch postępowań podano nierzetelne informacje w zakresie podstawy ustalenia wartości zamówienia, to jest:

- w protokole z postępowania na dostawę do RCNT sprzętu laboratoryjnego (DPI.272.57.2013) – obejmującym obydwa zadania, w zakresie których unieważniono pierwsze postępowanie (DPI.272.48.2013) – podano, że wartość zamówienia została ustalona 27 czerwca 2013 r. na podstawie oszacowania sporządzonego przez firmę CANEA, podczas gdy wskazaną w protokole wartość (685.385,44 zł brutto) obliczono jako różnicę między ustaloną dla pierwszego przetargu wartością przedmiotu zamówienia (tj. 13.047.198 zł brutto) a sumą kwot zaoferowanych przez podmioty wybrane w nim jako wykonawców 15 zadań (tj. 12.361.812,56 zł brutto); [dowód: akta kontroli str. 2565-2568, 2577, 2813-2814, 2903-2904]
- w protokole z postępowania na dostawę wyposażenia dydaktycznego do Centrum Nauki (DPI.272.100.2014) – obejmującym w ramach Zadania 1 część (13 spośród 19) eksponatów z Zadania 3, co do których unieważniono postępowanie DPI.272.89.2014 oraz cztery nowe eksponaty, zaś w ramach Zadania 2 wszystkie urządzenia z Zadania 16 w ww. postępowaniu – podano, że wartość zamówienia została ustalona w dniu 14 lipca 2014 r. na podstawie oszacowania sporządzonego przez U.W.[...]20, podczas

²⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330, ze zm.) oraz art. 4 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1.) NIK wyłączyła jawność informacji

gdy wpisana w protokole wartość (243.902,44 zł) nie wynika z tego oszacowania. [dowód: akta kontroli str. 2593, 2601, 2913, 2917, 2950-2953, 2965-2969, 3100-3107, 3132-3133]

Marcin Perz, zapytany o przyczyny zatwierdzenia ww. protokołów, w których podano nierzetelne informacje dotyczące podstawy ustalenia wartości szacunkowej stwierdził, że podstawą jej ustalenia były wskazane oszacowania, a *dokonano jedynie technicznych zabiegów urealnających szacunek* oraz dodał (...) *błędne jest stanowisko (...) jakoby w protokołach znajdowały się informacje nieprawdziwe*. [dowód: akta kontroli str. 3365-3366, 3398-3399]

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, gdyż w żadnym z ww. przypadków podana jako wartość zamówienia kwota nie wynikała wprost z szacunków powołanych w protokołach.

9. We wszystkich czterech badanych postępowaniach ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało zamieszczone lub przekazane do publikacji z naruszeniem, ustalonego w art. 95 ust. 1 i 2 PZP (w brzmieniu obowiązującym do 27 lipca 2016 r.), wymogu dokonywania tej czynności niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego. W dwóch z nich (DPI.272.48.2013, DPI.272.57.2013) nastąpiło to prawie miesiąc od zawarcia ostatnich umów²¹, w trzecim (DPI.272.89.2014) po ponad czterech miesiącach²², zaś w ostatnim (DPI.272.100.2014) po upływie niemal pół roku²³. [dowód: akta kontroli str. 2503-2506, 2517-2519, 2732-2733, 2806, 2895, 2899, 2910, 3016, 3126, 3129, 3044]

Były Dyrektor RCNT Marcin Perz zapytany o przyczyny zwłoki odniósł się jedynie do dwóch pierwszych z ww. postępowań stwierdzając, że ze względu na liczne zadania i obowiązki ówczesnego Kierownika Działu Obsługi Prawnej i Nadzoru Inwestycji Jarosława Tosnowca, będącego *osobą uprawnioną w imieniu RCNT do przekazywania tego rodzaju ogłoszeń*, wysłanie ich po odpowiednio 16 i 14 dniach roboczych *nie wyczerpuje przesłanek zwłoki*. [dowód: akta kontroli str. 3365, 3397-3398]

NIK wskazuje, że wynikający z art. 95 ust. 1 i 2 PZP (w poprzednim brzmieniu) nakaz zamieszczenia ogłoszenia o udzieleniu zamówienia lub przekazania go do publikacji niezwłocznie po zawarciu umowy oznaczał, iż powinno to nastąpić w możliwie najkrótszym terminie. Według Urzędu Zamówień Publicznych²⁴ spełnienie wymogu stanowiło dokonanie ww. czynności w dniu, w którym doszło do podpisania umowy, a jeżeli nastąpiło to w późniejszym terminie, zamawiający powinien był wskazać przyczyny zwłoki oraz wykazać, iż były one niezależne od niego i obiektywne.

Ocena cząstkowa

W wyniku realizacji przez RCNT zadań objętych zakresem przedmiotowym projektów, które uzyskały dofinansowanie unijne ze środków na wspieranie innowacyjności, osiągnięto zakładane we wnioskach o dofinansowanie wartości docelowe wskaźników produktu. W szczególności została wytworzona, warta kilkadziesiąt milionów złotych, infrastruktura pozwalająca na prowadzenie działalności proinnowacyjnej. Przyjęcie dla trzech projektów niewłaściwych wskaźników rezultatu uniemożliwia monitorowanie osiągania ich celów. W przypadku *projektu pn. Utworzenie RCNT* nie osiągnięto w terminie wartości docelowej jednego z trzech wskaźników rezultatu. Cztery zbadane postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone zostały z naruszeniem przepisów PZP.

w zakresie imienia i nazwiska osoby fizycznej. Wyłączenia dokonano w interesie osoby fizycznej, ze względu na ochronę jej prywatności.

²¹ Po pierwszym z postępowań umowy zawierane były 4, 9 i 16 września 2013 r., zaś przekazanie ogłoszenia Urzędowi Publikacji UE nastąpiło 09.10.2013 r. (23 dni od ostatnich umów), po drugim – umowy zawarto 14.10.2013 r., a ogłoszenie zostało przekazane 06.11.2013 r. (27 dni później).

²² Umowy zawierano 4, 5 i 11 sierpnia 2014 r., a ogłoszenie zamieszczono w BIP 16.12.2014 r. (127 dni od ostatnich umów).

²³ Umowy podpisano 14 i 18 sierpnia 2014 r., a ogłoszenie zamieszczono w BIP 13.02.2015 r. (179 dni od ostatniej umowy).

²⁴ Opracowanie Urzędu Zamówień Publicznych, *Kontrola zamówień Publicznych* (Warszawa, 2010 r.), str. 11; zamieszczone na stronie internetowej: https://www.uzp.gov.pl/data/assets/pdf_file/0024/30687/Kontrola_zamowien_publicznych_2010.pdf.

2 Wdrażanie projektów dofinansowanych ze środków UE, ich efekty oraz wpływ na realizację zadań statutowych RCNT

2.1. Zadania statutowe RCNT

Statut RCNT w jego brzmieniu obowiązującym do 26 stycznia 2014 r. jako cele statutowe wskazywał:

- a) wykonywanie czynności związanych z przygotowaniem, realizacją, rozliczeniem oraz działalnością operacyjną w związku z realizacją *projektu pn. Utworzenie RCNT*;
- b) zarządzanie zasobami RCNT, zapewnienie wzrostu ich wartości oraz pełnienie funkcji instytucji wsparcia biznesu;
- c) promocja postaw innowacyjności i przedsiębiorczości;
- d) współpraca z krajowymi i zagranicznymi uczelniami wyższymi, jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz centrami, parkami i inkubatorami technologicznymi w zakresie transferów technologicznych – innowacyjnych rozwiązań. [dowód: akta kontroli str. 8]

Po zmianach wprowadzonych z dniem 27 stycznia 2014 r. statut RCNT jako podstawową jego działalność wskazywał wykonywanie zadań Samorządu Województwa związanych z realizacją i zarządzaniem projektami współfinansowanymi ze środków UE i innych. Jako objęte przedmiotem działalności Centrum wyszczególniał on działania dotyczące m.in.: tworzenia warunków rozwoju gospodarczego (w tym kreowanie rynku pracy), wspierania rozwoju nauki oraz współpracy między sferą nauki i gospodarki, popierania postępu technologicznego oraz innowacji, przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy, promocji i ochrony zdrowia. [dowód: akta kontroli str. 17-20]

2.2. Sposób wykorzystania infrastruktury powstałej w wyniku realizacji projektów unijnych

2.2.1. Działalność Biobanku

2.2.1.1. Usytuowanie zespołu laboratoriów Biobanku w strukturze organizacyjnej RCNT oraz zadania przypisane mu do realizacji

Biobank i pozostałe laboratoria powstałe w ramach *projektu pn. Utworzenie RCNT*, na mocy wprowadzonego z dniem 27 czerwca 2014 r. Regulaminu organizacyjnego Centrum, weszły w skład nowoutworzonego Działu Biobankingu i Badań Naukowych, którego zadania, od 1 października 2015 r., przejął wydzielony w jego ramach Oddział Projektów Medycznych i Badań Naukowych. Komórkami tymi kierował, podlegający bezpośrednio Dyrektorowi, Kierownik Działu Biobankingu i Badań Naukowych, do którego należały w szczególności: nadzór nad przygotowaniem i prawidłową realizacją projektów naukowych oraz upowszechnianiem wyników badań; koordynowanie przedsięwzięć zmierzających do komercjalizacji wyników badań naukowych, zaś od 1 października 2015 r. również m.in.: przygotowanie oraz realizacja projektów badawczych i naukowo-badawczych, realizacja zadań ww. oddziału w zakresie bankowania ludzkiego materiału biologicznego do celów naukowych, planowanie i realizacja działań z obszaru zdrowia publicznego. [dowód: akta kontroli str. 83-84, 90, 100-101, 107, 116-117, 123]

W ramach działalności Biobanku zostały zarejestrowane:

- 18 lipca 2014 r. – Medyczne Laboratorium Diagnostyczne (dalej: MLD), w skład którego weszły pracownie immunochemii, mikrobiologii, autoimmunologii; [dowód: akta kontroli str. 86, 90-91, 103-104, 107, 119-120, 123, 2133-2148]
- 27 października 2014 r. – Publiczny Bank Komórek Macierzystych (dalej: PBKM). [dowód: akta kontroli str. 84-85, 90-91, 101-103, 107, 117-119, 123, 1642-1643, 2149]

Kompleks laboratoriów badawczo-wdrożeniowych RCNT stanowiły: Biobank wraz z PBKM, Laboratorium Badań Genetyki Medycznej, Laboratorium Biomarkerów z pracownią auto-

immunologiczną, Laboratorium Nowych Biotechnologii z Pracownią Bioinformatyki. [dowód: akta kontroli str. 1730]

Zarządzeniem z dnia 27 czerwca 2014 r. Dyrektor Centrum wprowadził System Zarządzania Jakością w RCNT (dalej: SZJ), powołując na stanowisko pełnomocnika ds. tego systemu Małgorzatę Witoń – ówczesnego Kierownika Działu Biobankingu i Badań Naukowych. [dowód: akta kontroli str. 2153, 1599, 1622-1625]

Na ww. system składał się szereg procedur, dotyczących m.in. wdrażania i nadzoru nad projektami oraz organizacji pracy laboratoryjnej w RCNT. Do zakończenia kontroli nie została wdrożona procedura biobankowania materiału biologicznego w celach naukowych. Pełnomocnik ds. SZJ, Małgorzata Witoń, pełniąca obowiązki kierownika Działu Biobankingu i Badań Naukowych, wyjaśniła, że procedury tej nie wdrożono, gdyż jak wiele innych dotyczących badań naukowych jest w trakcie opracowywania. Jak wskazała, SZJ został wdrożony na potrzeby PBKM oraz MLD, z uwagi na wymagania stawiane bankom tkanek i komórek w tym zakresie. Podała również: *Standardy biobankowania ludzkiego materiału biologicznego w celach naukowych w Polsce będą dopiero opracowywane w związku z włączeniem (...) w struktury BBMRI-ERIC w ramach projektu „Utworzenie sieci biobanków w Polsce w obrębie Infrastruktury Badawczej Biobanków i Zasobów Molekularnych BBMRI-ERIC”. Praca (...) dotycząca biobankowania materiału biologicznego w celach naukowych oparta jest o szereg wspólnych dokumentów SZJ (...).* [dowód: akta kontroli str. 2154-2156]

2.2.1.2. Gromadzenie ludzkiego materiału biologicznego

W badanym okresie pozyskiwanie przez RCNT materiału biologicznego (krwi pępowinowej dzieci i krwi obwodowej matek) związane było z działalnością PBKM. Rozpoczęło się ono w połowie grudnia 2014 r. – czyli niemal rok po wyposażeniu zespołu laboratoriów Biobanku w sprzęt zakupiony w ramach projektu pn. *Utworzenie RCNT*. [dowód: akta kontroli str. 2171-2185, 2191-2209, 2223-2225]

Materiał biologiczny przekazywały dwa kieleckie szpitale (tj. ŚCMiN, WSzZ) i Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach, z którymi RCNT zawarło, na czas nieokreślony, umowy o współpracy na rzecz wspólnej realizacji projektu pn. *Utworzenie BKM*. Pracownicy PBKM od poniedziałku do piątku w godzinach porannych telefonicznie kontaktowali się z salami porodowymi ww. placówek i w przypadku zgłoszenia pozyskania krwi pępowinowej wyznaczony pracownik RCNT odbierał zestawy. Po dostarczeniu materiału poddawano procesowi preparatyki. Posiadany przez RCNT sprzęt umożliwia „obróbkę” przy zastosowaniu metody automatycznej maksymalnie dwóch, zaś metodą manualną – czterech zestawów krwi pępowinowej dziennie. Pierwszą z tych metod stosowano od początku działalności PBKM, drugą wprowadzono w sierpniu 2015 r. [dowód: akta kontroli str. 1317-1322, 1642, 2168-2169, 2484-2489]

Między 15 grudnia 2014 r. a 31 sierpnia 2016 r., RCNT pozyskało ogółem 596 porcji krwi pępowinowej (14 w 2014 r., 360 w 2015 r. i 222 w 2016 r.), z czego: 297 próbek (49,8%) zostało zakwalifikowanych, 219 (36,7%) zdyskwalifikowano²⁵, 71 (11,9%) przekazano na cele walidacyjne (tzn. do potwierdzenia, że urządzenia, procedury i materiały spełniają wymagania dotyczące konkretnego użycia lub zastosowania), zaś 9 (1,5%) – na cele szkoleniowe²⁶. Na 297 próbek zakwalifikowanych 33 (11,1%) zostały zgłoszone do prowadzonego przez Poltransplant zasobu Centralnego Rejestru Niespokrewnionych Potencjalnych Dawców Szpiku i Krwi Pępowinowej, 18 (6,1%) było gotowych do zgłoszenia, zaś 246 (82,8%) oczekujących, w tym na dodatkowe badania. [dowód: akta kontroli str. 2165, 2167, 2171-2185, 2226-2227]

²⁵ Przyczyny dyskwalifikacji próbki mogły być różne, w szczególności: brak pełnej informacji o stanie zdrowia matki lub niespełnienie wymogów w zakresie stanu zdrowia; za mała objętość; skrzepy w worku z pozyskaną krwią; bakterie lub wirusy w pobranym materiale; inne przed preparatyką (awarie urządzeń laboratoryjnych np. komora laminarna wyłączona z użytku, brak odczynników niezbędnych do preparatyki), w trakcie preparatyki (np. przepalenie zgrzewu między komorami worka z krwią) lub po preparatyce (awaria urządzenia do badań bakteriologicznych).

²⁶ Próbkę walidacyjne/szkoleniowe są to próbki krwi pępowinowej nie spełniającej wymogów kwalifikacji materiału.

Do Biobanku RCNT na cele naukowe, przekazywany był (pozyskiwany na potrzeby PBKM) materiał biologiczny pochodzący zarówno z krwi pępowinowej dzieci jak krwi obwodowej ich matek. Nie gromadzono próbek substancji innych niż krew. Na koniec okresu objętego kontrolą w Biobanku znajdował się materiał pobrany od 778 osób, w tym 381 spośród 596 dzieci urodzonych do 31 sierpnia 2016 r. (63,9%) oraz 397 matek dzieci urodzonych do tej daty. [dowód: akta kontroli str. 2171-2185, 2191-2209]

Dyrektor RCNT Michał Piast wyjaśnił, że w celu zwiększenia puli materiału biologicznego zmagazynowanego w Biobanku, w szczególności zgromadzenia również próbek materiału innego niż krew i jej pochodne, planowane jest zawarcie umów współpracy z kieleckimi szpitalami i innymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą, które przekazywałyby materiał pozostały po wykonaniu planowych badań diagnostycznych oraz przeprowadzenie – przy okazji organizowanych przez Centrum lub Województwo Świętokrzyskie imprez – akcji poboru materiału z jamy ustnej (ślina, wymaz). [dowód: akta kontroli str. 2190]

2.2.1.3. Realizacja zadań związanych z przedsięwzięciami badawczo-naukowymi oraz rozwojowymi

2.2.1.3.1. Działania zmierzające do rozwoju naukowego podejmowane były przez RCNT od 2014 r., w którym m.in.: do podmiotów zajmujących się chorobami onkologicznymi skierowano ofertę współpracy w zakresie pilotażowego projektu dotyczącego rozwijania metod diagnostyki molekularnej w dziedzinie onkologii, nawiązano – nakierowaną na stworzenie programu badawczego mającego na celu wykorzystanie komórek macierzystych do leczenia stwardnienia rozsianego – współpracę, skutkującą zawarciem 21 listopada (z Biogene sp. z o.o. z Grodziska Mazowieckiego) umowy wspólnego przedsięwzięcia, jak również podpisano: w czerwcu (z Centrum Gamma Knife w Warszawie, Mazowieckim Szpitalem Bródnowskim, Instytutem Chemii i Techniki Jądrowej w Warszawie) porozumienia w celu współpracy naukowej, wymiany doświadczeń, prowadzenia wspólnych badań i pełniejszego wykorzystania aparatury badawczej, zaś w grudniu (z Biogeno sp. z o.o. z Kielc i Centrum Zdrowia Kielce sp. z o.o.) umowę o współpracy na rzecz realizacji projektu *Zorganizowanie i prowadzenie najnowocześniejszego w Polsce Ośrodka Badań i Leczenia Niepłodności* oraz (z Polskim Bankiem Komórek Macierzystych S.A.) ramową umowę o współpracy w celu powszechnego informowania o zaletach bankowania krwi pępowinowej oraz jej wykorzystywania. [dowód: akta kontroli str. 2402-2483]

Prowadzenie badań naukowych w laboratoriach Biobanku RCNT rozpoczęto po upływie ponad półtora roku od ich utworzenia. I tak:

- od lipca 2015 r. ruszyła realizacja, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki, projektu pn. *Właściwości fizyczne kompleksów przeciwciał z liposacharydami form S i R szczepów Proteus mirabilis*; [dowód: akta kontroli str. 1630, 1638, 1742-1743, 2187, 2210-2220]
- po uzyskaniu 6 października 2015 r. zgody Komisji Bioetycznej przy Świętokrzyskiej Izbie Lekarskiej (dalej: Komisja Bioetyczna), ruszyły trzy – finansowane z budżetu Województwa – projekty własne RCNT, tj.:
 - *Określenie stanu zdrowia mieszkanek województwa świętokrzyskiego w okresie okołoporodowym na podstawie wybranych parametrów*; [dowód: akta kontroli str. 1630, 1639, 1691-1692, 1696-1699, 2187, 2210-2220]
 - *Ocena przeżywalności bakterii oraz porównanie lekowrażliwości przed i po procesie przechowywania preparatów krwi pępowinowej w parach ciekłego azotu zakażonych preparatów komórek macierzystych*; [dowód: akta kontroli str. 1630, 1701-1702, 1705-1707, 2187, 2210-2220]
 - *Określenie potencjału regeneracyjnego osocza bogatopłytkowego uzyskanego z zamrożonych jednostek krwi pępowinowej*. [dowód: akta kontroli str. 1631, 1639-1640, 1709-1710, 1715, 2187, 2210-2220]
- po uzyskaniu 30 czerwca 2016 r. zgody Komisji Bioetycznej rozpoczęto realizację – finansowanego ze środków budżetu województwa – wspólnego projektu RCNT oraz

Biogeno sp. z o.o. pn. *Określenie flory bakteryjnej płynu pęcherzykowego w kontekście zaburzeń płodności*. [dowód: akta kontroli str. 1631, 1640, 1717-1718, 1721, 1735-1738, 2188, 2210-2220]

Do 31 grudnia 2016 r. żaden z ww. projektów nie został ukończony. [dowód: akta kontroli str. 1730-1731]

Pięć innych przedsięwzięć naukowo-badawczych, nad którymi RCNT pracowało w okresie objętym kontrolą, nie zostało rozpoczętych. Były to:

1. Planowany na lata 2013-2015 projekt pn. *SPARK Rejestr populacji województwa świętokrzyskiego oceniający stan zdrowia (...) w celu optymalnego kształtowania polityki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego w najbliższych latach*; [dowód: akta kontroli str. 1637, 1972-1984]
2. Planowany na lata 2013-2016 projekt pn. *Poszukiwanie czynników ryzyka wystąpienia migotania przedsionków w populacji pacjentów z nadciśnieniem tętniczym*; [dowód: akta kontroli str. 1637, 1969-1971]
3. Planowany na lata 2015-2017 projekt pn. *Czynnik von Willebranda oraz polimorfizm genu ADAMTS 13 a ryzyko powikłań zakrzepowo-zatorowych w przebiegu migotania przedsionków*; [dowód: akta kontroli str. 1636, 1919-1940]
4. Planowany na lata 2015-2017 projekt pn. *Diagnostyka molekularna glejaków na podstawie wolnokrążącego DNA guza*; zmodyfikowany w oparciu o uzyskane recenzje projekt na lata 2017-2019, złożony w kolejnej edycji konkursu na czas zakończenia kontroli oczekiwał na decyzję o dofinansowaniu; [dowód: akta kontroli str. 1635, 1638-1639, 1744-1793, 1957-1968]
5. Planowany na lata 2017-2019 projekt pn. *Wpływ czynników środowiskowych i życia codziennego na długość telomerów w chromosomach leukocytów ludzkich oraz zdolności regeneracyjne organizmu u osób w wieku 50+*. [dowód: akta kontroli str. 1637]

2.2.1.3.2. Centrum podejmowało również działania na rzecz przedsięwzięć rozwojowych wpisujących się w cele projektów zrealizowanych z dofinansowaniem UE. W szczególności:

- aplikowało – w ramach konkursu/programu *Teaming of Excellence* – o dofinansowanie projektu utworzenia, wspólnie z innymi podmiotami, instytutu badawczo-rozwojowego o profilu biomedycznym, prowadzącego badania naukowe z możliwością wykorzystania w gospodarce; [dowód: akta kontroli str. 1636, 1941-1956]
- przygotowało – zakładający dalszą rozbudowę infrastruktury – projekt pn. *Medical Science Park*²⁷, którego założeniem było utworzenie w województwie stabilnego oraz nowoczesnego ośrodka badawczo-wdrożeniowego, zmierzającego do ukształtowania prężnie funkcjonującej specjalizacji turystyka zdrowotna i prozdrowotna, sprzyjającej rozwojowi innowacji, przedsiębiorczości oraz konkurencyjności regionu, a także przyczyniającej się do stworzenia nowych i trwałych miejsc pracy dla wysoko wykwalifikowanych pracowników oraz wspierającej wzrost gospodarczy. [dowód: akta kontroli str. 1636, 1810-1918]

Ponadto Centrum uczestniczyło w przygotowaniu projektu pn. *Utworzenie sieci biobanków w Polsce w obrębie Infrastruktury Badawczej Biobanków i Zasobów Biomolekularnych BBMRI-ERIC*²⁸, mającego na celu wypracowanie m.in. standardów dotyczących działalności biobanków, procedur tożsamych z BBMRI-ERIC, spójnych rozwiązań informatycznych do kolekcji, przetwarzania i archiwizacji danych osobowych i rejestrów danych oraz utworzenie zgodnego ze statutem BBMRI-ERIC odpowiednika Krajowego Ośrodka Wiodącego w zakresie biobankowania ludzkiego materiału biologicznego. [dowód: akta kontroli str. 1635, 1640-1642, 1794-1809]

²⁷ Zakładano, że projekt – o szacunkowym koszcie 40.000,00 tys. zł (początkowo 80.000,00 tys. zł) – będzie realizowany wspólnie z UJK, ŚCO, Świętokrzyskim Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach, Uzdrowiskiem Busko-Zdrój S.A., Centrum Zdrowia GAMETA w Kielcach, Polskim Bankiem Komórek Macierzystych S.A., BioMed Consulting & Training i Biogeno sp. z o.o.

²⁸ Konsorcjum na rzecz Infrastruktury Badawczej Biobanków i Zasobów Biomolekularnych (Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructures European Research Infrastructure Consortium).

2.2.1.4. Wykorzystanie sprzętu zakupionego, w ramach projektu pn. Utworzenie RCNT, do laboratoriów badawczo-wdrożeniowych

Do zespołu laboratoriów powstałego w ramach *projektu pn. Utworzenie RCNT* zakupiony został, należący do kategorii środków trwałych, sprzęt – głównie laboratoryjny – o łącznej wartości 12.103,0 tys. zł (ogółem 191 pozycji ewidencyjnych), w tym: do Biobanku sprzęt o wartości 8.012,0 tys. zł (61 poz.), do Laboratorium Badań Genetyki Medycznej sprzęt o wartości 1.773,3 tys. zł (29 poz.), do Laboratorium Biomarkerów sprzęt o wartości 116,8 tys. zł (9 poz.), do Laboratorium Nowych Biotechnologii sprzęt o wartości 2.252,7 tys. zł (76 poz.); do Pracowni Bioinformatyki sprzęt o wartości 540,6 tys. zł (15 poz.). [dowód: akta kontroli str. 2223-2224]

W badanym okresie w laboratoriach RCNT wykorzystywany był sprzęt o łącznej wartości 7.771,0 tys. zł (132 ze 191 poz.), w tym: w Biobanku sprzęt o wartości 5.463,0 tys. zł (46 z 61 poz.); w Laboratorium Badań Genetyki Medycznej sprzęt o wartości 94,1 tys. zł (8 z 29 poz.); w Laboratorium Biomarkerów sprzęt o wartości 17,4 tys. zł (3 z 9 poz.); w Laboratorium Nowych Biotechnologii sprzęt o wartości 1.658,9 tys. zł (60 z 76 poz.); w Pracowni Bioinformatyki sprzęt o wartości 534,0 tys. zł (14 z 15 poz.). Ze sprzętu korzystano nie tylko do prowadzenia badań naukowych, ale także na cele szkoleniowe, do pozyskiwania materiału do PBKM oraz czynności przedanalizacyjnych. W szczególności do badań naukowych wykorzystywany był sprzęt o łącznej wartości 3.101,6 tys. zł (31 ze 191 poz.), na potrzeby PBKM – sprzęt o łącznej wartości 2.950,0 tys. zł (43 ze 191 poz.), zaś na potrzeby MLD – sprzęt o łącznej wartości 1.098,6 tys. zł (37 ze 191 poz.)²⁹.

Do 31 sierpnia 2016 r. nie był używany zakupiony w ramach *projektu pn. Utworzenie RCNT* sprzęt o łącznej wartości 4.332,0 tys. zł (59 z 191 poz.), w tym specjalistyczne urządzenia takie jak: stacja pipetująca z integralnym wyposażeniem (1.236,4 tys. zł), wysokosprawny chromatograf cieczowy (618,3 tys. zł), automatyczny sorter z wagą i volumecheckiem (291,4 tys. zł), myjnia-dezynfektor (236,3 tys. zł), dwa decappery (po 159,9 tys. zł każdy), sealer (158,4 tys. zł), system do wizualizacji, dokumentacji i analizy żeli (109,5 tys. zł), mikroskop badawczy fluoroscencyjny z kamerą cyfrową (63,1 tys. zł), liofilizator (56,3 tys. zł), odwrócony mikroskop fluoroscencyjny z kamerą cyfrową (53,9 tys. zł), a także szereg innych urządzeń/sprzętów o wartości jednostkowej od 4,1 tys. zł do 48,1 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 2210-2220, 2223-2225]

Małgorzata Witoń, p.o. kierownika Działu Biobankingu i Badań Naukowych, wyjaśniła: *Bank Komórek Macierzystych poza gromadzeniem preparatów komórek macierzystych w celach wzbogacenia ogólnodostępnej puli preparatów przeznaczonych dla dawców niespokrewnionych jest źródłem pozyskiwania próbek na cele naukowe (...). W oparciu o próbki (...) prowadzone są prace naukowe, których wyniki opublikowano w postaci artykułu naukowego oraz doniesienia konferencyjnego (...) Ponadto projekty naukowe (...) nie mogły by być prowadzone, gdyby nie unikatowy materiał biologiczny jakim jest krew pępowinowa oraz jej pochodne. (...). W zakresie przyczyn wykorzystywania sprzętu na potrzeby MLD Małgorzata Witoń podała: Świadomość społeczna dotycząca biobankowania materiału biologicznego w celach naukowych jest w Polsce bardzo niska, rekrutacja dawców wymaga zaferowania im pewnego rodzaju gratyfikacji, którą są najczęściej wyniki badań (...) w zamian za udział w badaniu. Klinicznie ważny wynik badań laboratoryjnych (...) może zostać wydany jedynie przez Medyczne Laboratorium Diagnostyczne, wpisane do Ewidencji (...) prowadzonej przez Krajową Radę Diagnostów Laboratoryjnych (...). [dowód: akta kontroli str. 2221-2222]*

²⁹ Do MLD „przypisany” był sprzęt o łącznej wartości 1.122,8 tys. zł (39 ze 191 poz.), w tym: z Laboratorium Nowych Biotechnologii sprzęt o wartości 1.085,8 tys. zł (38 z 79 poz.), z Laboratorium Badań Genetyki Medycznej sprzęt o wartości 37,0 tys. zł (1 z 29 poz.). W badanym okresie nie wykorzystywano dwóch urządzeń (dejonizatora laboratoryjnego i wagi analitycznej) o łącznej wartości 24,2 tys. zł.

2.2.2. Funkcjonowanie przedsiębiorstw na przygotowanych przez RCNT terenach inwestycyjnych

W badanym okresie na terenach inwestycyjnych, przygotowanych przez RCNT w ramach projektu pn. *Utworzenie KTI*, funkcjonowały cztery przedsiębiorstwa, z których żadne nie działało w branży tzw. wysokich technologii. Były to:

- Centrum Konferencyjno-Bankietowe Da Vinci sp. z o.o., prowadzące w wynajmowanych od RCNT – na podstawie umowy z 1 września 2014 r. – pomieszczeniach budynków Zespołu Dworu Starościńskiego, spichlerza oraz Centrum Nauki Leonardo Da Vinci (o łącznej pow. ok. 1.130,0 m²) działalność gastronomiczno-usługową i hotelarską; [dowód: akta kontroli str. 1629, 2334-2348]
- konsorcjum firm Biogeno sp. z o.o. i Centrum Zdrowia Kielce sp. z o.o., wynajmujące od RCNT – na podstawie umowy z 10 lipca 2015 r. – pomieszczenia (o łącznej pow. 692,3 m²) w hali produkcyjno-laboratoryjnej, gdzie prowadziło działalność leczniczą; [dowód: akta kontroli str. 1629, 2235-2256]
- ACS Poland sp. z o.o., zajmująca się biologiczną rekultywacją ekosystemów wodnych, wynajmująca od RCNT – na podstawie umowy z 30 listopada 2015 r. – pomieszczenie w Zespole Dworu Starościńskiego;
- PPHU OMI Mariusz Wilk, zajmujące się produkcją mebli kuchennych, wynajmujące od RCNT – na podstawie umowy z 1 grudnia 2015 r. – powierzchnię reklamową na ogrodzeniu zbiornika retencyjnego.

Według posiadanych przez Centrum informacji wartość usług (produkcji) sprzedanych przez trzy pierwsze ww. przedsiębiorstwa w okresie od rozpoczęcia ich funkcjonowania na terenach inwestycyjnych do 31 sierpnia 2016 r. wyniosła łącznie 475,1 tys. zł (odpowiednio: 295,2 tys. zł, 174,7 tys. zł i 5,3 tys. zł). [dowód: akta kontroli str. 1629]

Z uwagi na prowadzone przez Centralne Biuro Antykorupcyjne czynności obejmujące kwestie związane z wynajmem pomieszczeń dla Centrum Konferencyjno-Bankietowego Da Vinci sp. z o.o., NIK odstąpiła od czynności kontrolnych w tym zakresie. [dowód: akta kontroli str. 3446-3447]

2.2.3. Osiąganie, przez RCNT i funkcjonujące na jego obszarze firmy, korzyści finansowych z komercjalizacji i wdrożeń wyników badań oraz prac rozwojowych

W okresie objętym kontrolą Centrum ani funkcjonujące na jego terenach przedsiębiorstwa nie osiągały korzyści finansowych z tytułu komercjalizacji i/lub wdrożeń wyników badań oraz prac rozwojowych. Żaden z podjętych (realizowanych) w tym czasie projektów badawczych nie przewidywał wykorzystania wyników poprzez komercjalizację lub/i wdrożenie. Dopiero oczekujący na dofinansowanie projekt badawczy pn. *Diagnostyka glejaków na podstawie wolnokrążącego DNA guza* zakłada wdrożenie jego wyników. [dowód: akta kontroli str. 1630-1631, 1635]

2.3. Dochody i wydatki RCNT

2.3.1. W badanym okresie RCNT zrealizowało dochody w łącznej kwocie 10.453,5 tys. zł, z czego: w 2012 r. – 30,6 tys. zł, w 2013 r. – 123,1 tys. zł, w 2014 r. – 233,8 tys. zł, w 2015 r. – 7.467,1 tys. zł, zaś od 1 stycznia do 31 sierpnia 2016 r. – 2.722,1 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 1457]

Dochody uzyskane w 2012 r. pochodziły przede wszystkim ze zwrotu opłaty za złom (17,5 tys. zł, tj. 57,2%), zajęcia wadium (9,0 tys. zł, tj. 29,4%) oraz opieki nad praktykantami (4,0 tys. zł, tj. 13,1%). [dowód: akta kontroli str. 1457-1458]

W latach 2013-2014 głównym źródłem dochodów były wpływy z tytułu świadczonych na rzecz zakładów opieki zdrowotnej usług związanych z przygotowaniem dokumentacji projektów (w 2013 r. – 98,0 tys. zł, tj. 79,6%; w 2014 r. – 108,2 tys. zł, tj. 46,3%), a w 2014 r. ponadto opłaty ze sprzedaży biletów wstępu do Centrum Nauki (83,9 tys. zł, tj. 35,9%) oraz

wynajem powierzchni dworu, spichlerza i Centrum Nauki (40,2 tys. zł, tj. 17,2%). [dowód: akta kontroli str. 1457, 1459-1464, 1472-1484]

W 2015 r. i 2016 r. (do końca sierpnia) największe dochody RCNT uzyskało ze zwrotu podatku VAT (odpowiednio: 6.986,0 tys. zł, tj. 93,6% i 2.165,9 tys. zł, tj. 79,6%), ze sprzedaży biletów wstępu do Centrum Nauki (w 2015 r. – 250,3 tys. zł, tj. 4,4%, zaś w 2016 r. – 281,5 tys. zł, tj. 10,3%) oraz najmu powierzchni dworu, spichlerza i Centrum Nauki (odpowiednio: 158,6 tys. zł, tj. 2,1% i 194,2 tys. zł, tj. 7,2%). [dowód: akta kontroli str. 1457, 1465-1471, 1485, 1487, 1489]

2.3.2. W okresie objętym kontrolą wydatki RCNT wyniosły łącznie 89.820,84 tys. zł, z czego w 2012 r. wydatkowano kwotę 14.797,6 tys. zł, w 2013 r. – 35.598,0 tys. zł, w 2014 r. – 17.467,2 tys. zł, w 2015 r. – 18.563,1 tys. zł, zaś do 31 sierpnia 2016 r. – 3.395,0 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 1490-1531]

W 2012 r. plan wydatków RCNT, wynoszący 19.175,5 tys. zł, zrealizowano w 77,2%. Wydatki majątkowe, poniesione w kwocie 12.585,0 tys. zł, stanowiły 85,0% wykonania, zaś wydatki bieżące w kwocie 2.212,5 tys. zł – 15,0% wykonania. [dowód: akta kontroli str. 1490, 1492-1499, 1503-1504, 1507-1509]

W 2013 r. Centrum zrealizowało 92,5% planu wydatków wynoszącego 38.464,4 tys. zł. Wydatki majątkowe, poniesione w kwocie 32.719,4 tys. zł, stanowiły 91,9% wykonania, zaś wydatki bieżące w kwocie 2.878,7 tys. zł – 8,1% wykonania. [dowód: akta kontroli str. 1490-1499, 1503-1505, 1510-1514]

W 2014 r. plan wydatków RCNT, wynoszący 24.502,4 tys. zł, zrealizowano w 71,3%. Wydatki majątkowe, poniesione w kwocie 13.089,3 tys. zł, stanowiły 74,9% wykonania, zaś wydatki bieżące w kwocie 4.377,9 tys. zł – 25,1% wykonania. [dowód: akta kontroli str. 1490-1499, 1503-1506, 1515-1519]

W 2015 r. Centrum zrealizowało 95,4% planu wydatków wynoszącego 19.460,2 tys. zł. Wydatki majątkowe, poniesione w kwocie 12.793,5 tys. zł, stanowiły 68,9% wykonania, zaś wydatki bieżące w kwocie 5.769,6 tys. zł – 31,1% wykonania. [dowód: akta kontroli str. 1490-1499, 1503-1506, 1520-1525]

Do 31 sierpnia 2016 r. plan wydatków RCNT, wynoszący 6.618,1 tys. zł, zrealizowano w 51,3%. Wydatki bieżące, poniesione w kwocie 3.321,0 tys. zł, stanowiły 97,8% wykonania, zaś wydatki majątkowe w kwocie 74,0 tys. zł – 2,2% wykonania. [dowód: akta kontroli str. 1490, 1492, 1494-1503, 1506, 1526-1531]

2.4. Wielkość zatrudnienia w RCNT i kwalifikacje personelu

2.4.1. Na dzień 31 sierpnia 2016 r. w RCNT zatrudnionych było 50 osób (w tym Dyrektor i p.o. Zastępcy Dyrektora). Liczba pracowników sukcesywnie zwiększała się od czasu utworzenia jednostki. W stosunku do końca 2009 r., w którym powstała, zatrudnienie wzrosło ponad sześciokrotnie.

Na 31 grudnia 2009 r. w Centrum zatrudnionych było osiem osób (na ośmiu etatach), w tym Dyrektor, Kierownik Kancelarii, jedna osoba (główny księgowy) w Dziale Księgowym, trzy – w Dziale Obsługi Projektów i dwie – w Dziale Administracyjnym.

Na koniec lat 2010-2013 zatrudnienie zwiększało się kolejno do: 14 osób/etatów (+6), 15 osób/etatów (+1), 17 osób/etatów (+2) i 21 osób/etatów (+4) – przyrost wynosił odpowiednio: 75%, 7%, 13% i 24%.

Na koniec 2013 r. RCNT miało oprócz Dyrektora 20 pracowników, w tym: w Dziale Finansowo-Księgowym pięciu, w Dziale Rozwoju (do 17 lipca 2013 r. Dział Obsługi i Rozliczeń Projektów) siedmiu, w Dziale Obsługi Prawnej i Nadzoru Inwestycji trzech, na Wieloosobowym Stanowisku ds. Administracyjnych jednego i w Dziale Realizacji Projektów Medycznych czterech.

W ciągu 2014 r. zatrudnienie w RCNT wzrosło niemal dwukrotnie. Na 31 grudnia 2014 r. pracowało w nim 40 osób (na 39,33 etatu), tj. o 19 osób (90%) więcej niż na koniec 2013 r.

Na 31 grudnia 2015 r. w Centrum było zatrudnionych już 46 osób (wzrost o 6 osób, tj. 15%), zaś na koniec sierpnia 2016 r. – 50 osób (wzrost o 4 osoby, tj. 9%). [dowód: akta kontroli str. 1557-1594]

2.4.2. Na 48 pracowników zatrudnionych w RCNT według stanu na 31 sierpnia 2016 r. 43 osoby legitymowały się wykształceniem wyższym (w tym: dwie posiadały tytuł zawodowy doktora, 36 – magistra, cztery – magistra inżyniera, jedna – ukończyła studia licencjackie), zaś pięć osób – wykształceniem średnim (trzy – średnim zawodowym, dwie – średnim ogólnokształcącym). Pięciu spośród pracowników Działu Biobankingu i Badań Naukowych, w tym kierownik MLD, posiadało uprawnienia diagnosty laboratoryjnego. [dowód: akta kontroli str. 1595-1600]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Mimo iż rzeczowa realizacja *projektu pn. Utworzenie RCNT* zakończyła się z dniem 31 grudnia 2013 r., pozyskiwanie materiału biologicznego rozpoczęło się dopiero po upływie niemal roku, to jest w połowie grudnia 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 2171-2185, 2191-2209, 2223-2225]

Dyrektor Centrum Michał Piast wyjaśnił, że na przełomie 2013 r. i 2014 r. przeprowadzane były szkolenia z obsługi sprzętu laboratoryjnego, zaś w 2014 r. skupiono się na dwóch kluczowych projektach, to jest: organizacji i otwarciu PBKM oraz złożeniu wniosku o dofinansowanie projektu pn. *Diagnostyka glejaków na podstawie wolnokrążącego DNA guza*. [dowód: akta kontroli str. 2186]

2. Chociaż RCNT nie wzięło udziału w projekcie PONS, który miał zapewnić realizację głównego celu *projektu pn. Utworzenie RCNT* – tj. prowadzenie przez utworzone laboratoria interdyscyplinarnych badań nad stanem zdrowia mieszkańców regionu świętokrzyskiego, zmierzających do wprowadzenia nowych rozwiązań w terapii chorób cywilizacyjnych oraz zwiększenie świadomości prozdrowotnej mieszkańców regionu – nie zostały podjęte przez Centrum skuteczne działania na rzecz osiągnięcia efektów zakładanych dla *projektu pn. Utworzenie RCNT*. W szczególności nie rozpoczęto realizacji projektu pn. *SPARK* – zakładającego przebadanie w latach 2013-2015 próbek materiału biologicznego pobranych od 9 tys. uczestników i zdeponowanie go w Biobanku RCNT oraz utworzenie rejestru stanu zdrowia mieszkańców regionu w celu podniesienia świadomości prozdrowotnej – który w 2013 r. uzyskał pozytywną opinię Komisji Bioetycznej. Przyczyną niepodjęcia projektu o koszcie szacunkowym 480 tys. zł były niewystarczające środki na jego prowadzenie. [dowód: akta kontroli str. 1637, 1972-1984]

Były Dyrektor RCNT Marcin Perz, odnośnie przyczyn, dla których nie został zrealizowany projekt pn. *SPARK*, podał m.in.: *Po konsultacjach z Zarządem Województwa (...) w zakresie możliwości finansowania projektów RCNT oraz priorytetów rozwojowych Województwa (...) określone zostało, iż bardziej perspektywicznym projektem, który gwarantowałby w większym zakresie realizację zamierzeń związanych badaniami populacyjnymi był projekt dotyczący badań nad komórkami macierzystymi. Zapytany dlaczego przez niemal półtora roku od zakończenia rzeczowej realizacji projektu pn. Utworzenie RCNT w powstałych laboratoriach nie prowadzono żadnych badań nad stanem zdrowia mieszkańców regionu wskazał m.in. na fakt, że do połowy 2014 r. trwały prace związane z uruchomieniem wysokospecjalistycznej automatyki obsługującej Biobank (sprzęt rozkalibrował się wskutek pęknięcia posadzki), na konieczność stworzenia systemu, w którym połączona infrastruktura uczelni, szpitali i RCNT pozwoliłaby na w pełni kompleksowe podejście do tematyki zdrowia publicznego, profilaktyki prozdrowotnej i podniesienia świadomości społecznej w tym zakresie, ale przede wszystkim (...) na optymalne wykorzystanie pozyskiwanego materiału biologicznego jak również na trwający przez cały 2014 r. proces przygotowania zarówno systemu poboru materiału biologicznego jak i kadry. [dowód: akta kontroli str. 2605-2606, 2613-2618]*

Dyrektor Centrum Michał Piast, zapytany o przyczyny niepodjęcia skutecznych działań na rzecz osiągnięcia zakładanych efektów projektu pn. *Utworzenie RCNT* wyjaśnił m.in.: (...) *Po 14.05.2015 r. zarządzający RCNT podjęli udaną próbę przyłączenia się do sieci stowarzyszającej biobanki polskie BBMRI (poprzedni zarządzający podjął decyzję o nieprzystępowaniu, mimo zaawansowanych starań o powyższe). Ww. sieć przystąpiła do konkursu, wygrała projekt, do którego przyłączono również RCNT. Projekt ma na celu zmapowanie biobanków polskich, również świętokrzyskich (np. biobank Świętokrzyskiego Centrum Onkologii) oraz stworzenie ogólnopolskiej sieci i bazy danych, z ogromną ilością materiału badawczego, służącego różnorodnym projektom naukowym. (...) udział w tak rozbudowanym przedsięwzięciu oraz sieci daje daleko szersze niż województwo świętokrzyskie, spektrum działania naukowego. Powyższe bezsprzecznie wpisuje się w cel nadrzędny projektu pn. „Utworzenie RCNT” (...).* [dowód: akta kontroli str. 3415-3417, 3420]

3. Spośród sprzętu o łącznej wartości 12.103 tys. zł (191 poz.), zakupionego do laboratoriów w ramach projektu pn. *Utworzenie RCNT*, do 31 sierpnia 2016 r. nie były używane urządzenia o łącznej wartości 4.332 tys. zł (59 poz.), w tym urządzenia specjalistyczne takie jak: stacja pipetująca z integralnym wyposażeniem (1.236,4 tys. zł), wysokosprawny chromatograf cieczowy (618,3 tys. zł), automatyczny sorter z wagą i volumecheckiem (291,4 tys. zł), myjnia-dezynfektor (236,3 tys. zł), dwa decappery (po 159,9 tys. zł każdy), sealer (158,4 tys. zł), system do wizualizacji, dokumentacji i analizy żeli (109,5 tys. zł), mikroskop badawczy fluoroscencyjny z kamerą cyfrową (63,1 tys. zł), liofilizator (56,3 tys. zł), odwrócony mikroskop fluoroscencyjny z kamerą cyfrową (53,9 tys. zł), a także szereg innych urządzeń/sprzętów o wartości jednostkowej od 4,1 tys. zł do 48,1 tys. zł. [dowód: akta kontroli str. 2210-2220, 2223-2225]

Odnośnie przyczyn, dla których przez okres 2 lat i 8 miesięcy od wyposażenia laboratoriów RCNT w ogóle nie wykorzystywano ponad 1/3 zakupionego do nich sprzętu oraz działań podjętych (od czasu objęcia stanowiska) w celu pełnego jego wykorzystania Dyrektor RCNT Michał Piast wyjaśnił: *Dotychczasowe niewykorzystywanie części wyposażenia związane było bezpośrednio z ilością i rodzajem realizowanych projektów. Jednakże w miarę pozyskiwania większej ilości materiału oraz prowadzenia różnorodnych badań i projektów będą one wykorzystane w znacznie większym stopniu. Działania (...) umożliwiające pełniejsze wykorzystanie urządzeń, to doprowadzenie do fazy badawczej większości projektów, ciągłe starania o pozyskanie następnych projektów i grantów oraz starania o umożliwienie prowadzenia pomocniczej działalności gospodarczej, która pozwoli na komercyjne wykorzystanie sprzętu (max. 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury). Należy przy tym zaznaczyć, że istnieje znaczne zapotrzebowanie na komercyjne przeprowadzanie badań na naszej infrastrukturze.* [dowód: akta kontroli str. 3418, 3423]

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że mimo niewielkiego stopnia wykorzystania istniejącego już zaplecza, działania RCNT skupiały się w okresie objętym kontrolą na staraniach o pozyskiwanie kolejnych środków finansowych na dalszą rozbudowę infrastruktury. Choć zawarto szereg porozumień deklarujących chęć podjęcia współpracy, głównie w zakresie działalności naukowo-badawczej, faktycznie nawiązano ją wyłącznie z UJK oraz firmą Biogeno sp. z o.o. Zdaniem NIK, w celu zapewnienia realizacji celów zrealizowanych projektów unijnych, niezbędne jest zintensyfikowanie działań nakierowanych na zapewnienie wykorzystania wytworzonej już infrastruktury.

Ocena cząstkowa

Jakkolwiek w badanym okresie RCNT podejmowało działania na rzecz zapewnienia wykorzystania infrastruktury wytworzonej w wyniku realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE były one, zdaniem NIK, niewystarczające, zwłaszcza jeśli chodzi o zaplecze laboratoryjne oraz tereny inwestycyjne. Pozyskiwanie materiału biologicznego do Biobanku wyłącznie w oparciu o działalność PBKM nie daje możliwości prowadzenia – co było założeniem wniosku o dofinansowanie – interdyscyplinarnych badań nad stanem zdrowia mieszkańców regionu, zmierzających do wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie terapii chorób cywilizacyjnych i zwiększenia świadomości prozdrowotnej. Zważywszy

wysokość nakładów finansowych poniesionych na realizację projektów unijnych, dotychczasowe efekty działalności RCNT w zakresie wykorzystania posiadanej infrastruktury należy uznać za niewielkie.

Mimo iż wytworzona w wyniku realizacji projektów dofinansowanych przez UE infrastruktura, jak również rosnące co roku zatrudnienie stwarzały możliwość podejmowania przez Centrum działalności nakierowanej na osiągnięcie celów statutowych, nie przełożyło się to na ich realizację, w zakresie tworzenia warunków rozwoju gospodarczego (m.in. poprzez wspieranie współpracy między sferą nauki i gospodarki), przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy, a także promocji i ochrony zdrowia.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie prawidłowego przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów w sposób umożliwiający realizację zakładanych celów, w tym dotyczących wskaźników ich realizacji.
2. Informowanie, zgodnie z postanowieniami zawartych umów, instytucji przekazujących dofinansowanie, o wszelkich istotnych zmianach projektów zwłaszcza w zakresie realizacji ich celów.
3. Zintensyfikowanie działań mających celu osiągnięcie zakładanych efektów *projektu pn. Utworzenie RCNT*, w szczególności poprzez wykorzystywanie w większym zakresie sprzętu stanowiącego wyposażenie laboratoriów utworzonych w ramach tego projektu.
4. Zwiększenie nadzoru nad osobami wykonującymi zadania związane z udzielaniem przez RCNT zamówień publicznych, w celu wyeliminowania stwierdzonych naruszeń przepisów PZP.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia 10 sierpnia 2017 r.

³⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Kontroler
Barbara Jaros
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Grzegorz Walendzik